

fred og frihet

Tidsskrift for Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF) 74. årgang, Nr. 3-4/2013

Fredsvisjoner som drivkraft

Utopier, drømmer og visjoner som politisk drivkraft - Med FN for en fredskultur - Ubåtkapteinen som ble løsningsorientert - Fred begynner i mitt matfat - Fredskultur - Immanuel Kant: Den evige fred

fred og frihet

utgis av Internasjonal
kvinnelige for fred og frihet,
Storgaten 11, 0155 Oslo,
Norge.
Tlf 93089644
epost: ikff@ikff.no
www.ikff.no

Artiklene i denne utgaven står for
forfatterens egen regning.

Redaksjonsgruppe for 3/4 2013

Eva Fidjestøl
Barbara Gentikow
Åse Møller Hansen
Elisabeth Kristiansen
Kari Hartveit

Bidragstere

Susanne Urban
Mari Holmboe Ruge
Margrethe K. Tingstad
Edel Havin Beukes
Anne Helgedagsrud
Synøve Faldalen
Linda Hensey Lanier
Grete Belinda Solberg Barton
Eva Lillefosse
Bhanumathi Natarajan

Forsidebilde

Kari Hartveit

Trykk

Bedriftstrykkeriet

Foto side 20, E. Kristiansen
Foto side 24-25, Ursula Gelis
Foto side 29, M. K. Tingstad

INNHold

03	Leder - Margrethe K. Tingstad	19	Vår felles fremtid og dypøkologien
04	Utopier, drømmer og visjoner som politisk drivkraft	20	Realistisk idealisme
06	Norges Fredsfond bidrar til jordmødre for fred i Afghanistan	21	Pax Cultura og kunst for fred
07	Brev til Utenriksminister Espen Barth Eide angående konflikten i Syria	22	Immanuel Kant: Den evige fred
08	Med FN for en fredskultur	24	Militariseringen av polområdene og verdensrommet
10	Ubåtkapteinen som ble løsningsorientert	26	Nytt fra seksjonene
12	Fred begynner med ernæring	27	Nytt fra internasjonalt arbeid
13	Fred begynner i mitt matfat	28	Ny internasjonal kampanje mot drapsroboter
14	Fredsfilm viser at fred er mulig	28	Underskriftkampanje om misdannede barn i Irak
15	Et fremtidsverksted for fredskultur	29	International Peace Bureau (IPB) -møte i Stockholm
16	Fredskultur!	29	Livslangt engasjement
18	Fredsmusikk	30	«hvordan var det nå det var?» Framdrift i aktivitetsatlas

HVA er et godt forsvar i vår tid?

Vi trenger et forsvar mot global oppvarming, mot miljøødeleggelser og urettferdighet. Krig og opprustning skaper ikke en trygg framtid, men ødelegger vår jord. Samtidig som 40.000 mennesker dør av sult hver dag, sløser vi bort enorme ressurser på våpen. Over skatteseddelen bidrar du og jeg til å kjøpe 52 bombefly for ca. 130 milliarder nkr. over 30 år. Hva med å satse 2% av kostnadene for JSF Joint Strike Fighter-bombeflyene på fred, utvikling og miljø?

Internasjonal Kvinnelige for Fred og Frihet - Bergen

Henri Raussen - Le rêve/ Drømaan

Til

Postkortaksjon, Bergen

Margrethe K. Tingstad
leder

Visjoner – en annen måte å tenke framtid på

Snart er det tre år siden UNESCOs tiår for fredskultur ble avsluttet. Fortsatt er det en stor ubalanse mellom den oppmerksomhet verdenssamfunnet vier til militær konfliktløsning, og reelle satsinger på alternativer. Vi sitter fast i en tradisjon som tviholder på at fredskultur skal vokse fram fra ruinene når krigen har erklært en vinner. Krig splitter samfunn og ødelegger bånd som trengs når en felles kultur skal kultiveres. Det er et paradoks at solidariteten ser ut til å svekkes i en verden hvor vi er stadig mer avhengige av hverandre for å finne felles løsninger på globale utfordringer.

Mer enn noen gang før trenger vi visjoner som gjør mer enn å framskrive dagens virkelighet med tekniske beregninger. Visjoner blir ofte avskrevet som mystisk ønsketenkning og en flukt fra virkeligheten. Brukt som et verktøy for nytenkning, kan visjoner skape en større bevissthet om hvem vi er og hva vi står for, fremme et kreativt tankesett og øke vår evne til å se sammenhenger. Det trenger verden nå.

Elise Boulding, en av WILPFs tidligere internasjonale presidenter, snakket om fredskulturens kjerne som en kreativ

forvaltning av forskjeller i samfunn som alltid vil måtte håndtere konflikter. Nye generasjoner må gjøres i stand til å velge ikkevoldelige løsninger i hverdagskonflikter. Sosiale ferdigheter og konflikthåndtering burde få en langt større plass i skolen.

Barn og unge må få delta i framtidsverkstedet for fred gjennom lokale sosiale tiltak, og de må få erfare at enkeltmenneskets innsats og ansvarstaking nytter.

Som samfunn må vi holde fram andre idealer enn militære seierherrer, og samtidig vise de reelle kostnadene ved krig, både de menneskelige, miljømessige og materielle.

Mangler vi gode modeller for en fredskultur? Både ja og nei. Fredelige samfunn eksisterer, men ingen sender ut fredsreportere. Mange steder gjøres en iherdig innsats for å bygge felles kulturer på tvers av interessekonflikter og etniske skillelinjer. Millioner av kvinner holder familier og lokalsamfunn sammen, ofte på tross av vanskelige vilkår. Samtidig ser vi at mange hjem, også i vårt eget land, er åsted for vold og maktutøvelse. Sammenhengen

mellom vold i familier, vold mot kvinner og krig er påpekt mange ganger, ikke minst av vår egen organisasjon. Mennesket har anlegg for både kjærlighet og vold, og vår adferd er resultat av både gener og kultur. En fredskultur aksepterer ikke krig som naturgitt og uunngåelig.

Respekten for liv ligger til grunn for all sivilisasjon. En framtidig levedyktig jordklode betinger nok en reell snuoperasjon i menneskesamfunnets levemåte og prioriteringer. Heldigvis er det flere og flere som innser at vi i fellesskap må stake ut en ny kurs. I et valgår hadde jeg ønsket meg et parti med visjoner, som ville sette fredskultur på programmet, og definere militarismen som uhørt og avleggs.

Noen argumenterer med historiens gang, om hvordan og hvorfor fanesaker som våre alltid har tapt. Historien skal hjelpe oss til å forstå hva vi må gjøre annerledes, ikke definere framtiden.

En fredskonferanse i Melbu for noen år siden hadde den spørrende tittelen «Fredskultur – en nødvendig utopi?». Svaret må være ja!

Imagine all the people living life in peace. You may say I'm a dreamer but I'm not the only one. I hope someday you'll join us and the world will be as one.

John Lennon

Utopier, drømmer og visjoner som politisk drivkraft

Barbara Gentikow

Kari Hartveit

Åse Møller Hansen

Mens vi lager dette nummer av Fred & Frihet er det ganske nøyaktig 50 år siden en kvart million mennesker gjennomførte en fredelig protestmarsj i Washington, for å oppnå arbeid og borgerrettigheter for afroamerikanere i USA.

Blant mange kulturinnslag den dagen var en tale som ble til en av de mest kjente i verdenshistorien. Den het «I have a dream», og taleren var Martin Luther King. Talen var grensebrytende. Kings utopi triumferte over alle resignerte forestillinger om at livet ikke var annet enn alles krig mot alle og at undertrykte mennesker alltid ville bli «der nede».

Å ha en sterk forestilling om en verden hvor det hersker fred og rettferdighet kan i dagens krigstruende tilstand være et skritt på veien til endring. Det er en tanke som gir mye positiv energi, som derfor også er svært «smittsom» og etter hvert kan bli en selvfølgelighet, en global fredspandemi. Slik verden er i dag trenger vi ideer som treffer hjertet mer enn bankkontoen. Vi trenger tanker som bryter med det egosentriske lykkesyndrom.

På mange måter er verden som en syk organisme, hvor den ene hånd gir smuler mens den andre griper begjærlig alt av verdi, hvor den ene øyet bare ser rikdom som kan tynes ut av

jorden mens det andre øyet er blindt for verdens lidelse. Hvor krig skal lage fred og hvor lykke liksom er en fet bankbok på bekostning av natur og mennesker. Denne syke organisme ber om å bli helbredet.

Visjoner og utopier er nødvendige

Visualisering kan hjelpe i en helbredelsesprosess: Livet har mening på mange plan. Friske og lykkelige mennesker hjelper og løfter hverandre. Du fruktbare jord er skapt til å være i balanse. Du gir av deg selv og vi takker deg inderlig. Vi vil verne om din harmoni. Sanger om fred for all verdens folk bølger rundt jorden. Vi fylles av varm takknemlighet. Mennesket står midt mellom himmel og jord og visualiserer en vidunderlig verden og tar et ansvar også på det åndelige plan.

Det greske ordet «utopia» har to betydninger: Stedet som ikke finnes, og stedet som ikke er ennå. For noen er «utopi» altså ensbetydende med umulighet, for andre med enda ikke realiserte muligheter. Ørkesløse drømmer for noen, prisverdig overskridelse av det beståendes grenser for andre. Romantiske, urealiserbare fantasier for noen, for andre livsnødvendig «foregripende» tenkning. Vi tror på utopiers og visjoners styrke som nødvendig drivkraft for all endring.

Er visjoner irrasjonelle?

Utopier, drømmer og visjoner forvises i vår kultur til det ikke rasjonelle. Opplysningstiden i Europa har spilt en betydelig rolle her, selv om nettopp denne tiden også har frembrakt nye oppdagelser og oppfinnelser ved å bryte konvensjonelle tankegrenser. Dette gjelder ikke minst teknologiske utopier, som viste gang på gang at «det kunne la seg gjøre». Ingen trodde for eksempel på at det var mulig å fly, at radio, fjernsyn og internett var annet enn umulige drømmer.

Utopisk og visjonær tenkning når det gjelder teknologi, inkludert våpenteknologi, har høy status i våre samfunn. Men når det kommer til politiske og sosiale utopier hører vi straks at «det ikke lar seg gjøre». Visjoner om et annet samfunn, en annen økonomi og andre former for konfliktløsning kalles utopiske i negativ forstand.

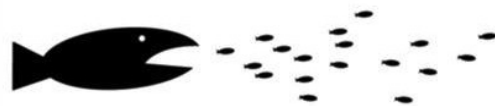
Fred er den eneste mulighet

Ikke minst fredsbevegelsen møter argumentet: Krig har alltid eksistert og vil alltid eksistere. Fred er bare ønskedrømmer og utopisk i betydning umulig. Man kan snu argumentet på hodet: Fredsbevegelsen er ikke utopisk, men det er troen på krigens nødvendighet og absurde og uholdbare begrunnelser for å gå til krig:

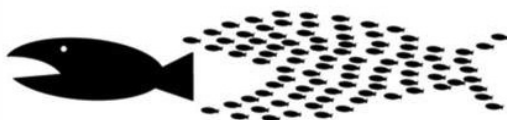
Vær utålmodig menneske

Inger Hagerup

Vær utålmodig menneske
Vi er bestandig på vei
bestandig et stykke lenger
alltid på vei mot
menneskehetens seier
eller nederlag
Det haster, det haster i dag
Vær utålmodig menneske!
Sett dine egne spor
Det gjelder vårt evige korte liv
Det gjelder vår jord.

DON'T PANIC,

ORGANISE!

- «It's odd how those who dismiss the peace movement as utopian, don't hesitate to proffer the most absurdly dreamy reasons for going to war: to stamp out terrorism, install democracy, eliminate fascism, and most entertainingly, to 'rid the world of evil-doers» (Arundhati Roy).

Fred er ikke umulig, fred er vår eneste mulighet. Ikke bare på grunn av at krig er ufattelig destruktiv for menneskers liv, men også fordi krig ødelegger naturen, med høye klimagass-utslipp og tung forurensing av vann og landbruksjord. Fortsetter vi med å ødelegge felles klima og miljø utsletter vi vårt eget livsgrunnlag. Ønsket om å forhindre dette kan ikke betegnes som virkelighetsfjerne drømmerier.

Ernst Bloch

Den tyske filosofen Ernst Bloch (1885-1977) skrev flere bøker om utopier, derunder *Das Prinzip Hoffnung* (3 bind, 1959). I følge Bloch er håp, drømmer og utopier ikke noe romantisk oppspinn i enkelte menneskers liv, men selve drivkraften for all menneskelig utvikling,

både i forhold til hvert menneskes liv fra fødsel til død og i forhold til hver nasjons og hele verdens historiske utvikling. Vedrørende det personlige plan skriver han: «Å leve er å bli

utopier. Uten mer eller mindre ville drømmer, grensesprengende fantasier, dristige beregninger, utkast til noe som ennå ikke finnes ville menneskehetens historie ikke ha beveget seg.

*Fred er ikke umulig,
fred er vår eneste mulighet*

til. Vi er i bevegelse både fysisk og psykisk fra vi er født. Noe av det mest fundamentale som driver oss frem er mangel, av alt fra mat til leting etter kunnskap og livets mening. Håpet er ledetråden i denne bevegelsen, ved at det i fantasien foregriper det som vi ennå ikke har nådd, i våre bestrebelser etter bedre forhold.»

På det nasjonale og historiske plan skisserer Bloch en lang rekke geografiske, tekniske, sosiale, kulturelle og estetiske

I vår tid, med hensynsløs utplyndring av klodens ressurser, blind økonomisk vekstideologi, urettferdig fordeling av godene, klima- og miljøskader og kriger som kamuflerer seg som «humanitære intervensjoner» - er Blochs visjonsrike tenkning på en bedre verden mer nødvendig enn noensinne før.

Vår tids største utfordring er mangel på visjoner

Vår tids største filosofiske og politiske utfordring kan være at vi, med våre politikeres mantra om alt som «ikke lar seg gjøre», har gitt opp troen på en bedre fremtid. Vi mangler rett og slett visjoner. Konsekvensen kan bli håpløshet, resignasjon, handlingslamelse og apati.

Hvis verden skal forandres må vi ha visjoner om hvordan en bedre verden kan se ut.

Å leve sammen i fred og harmoni, både med våre medmennesker og med vår felles natur, er det mest utfordrende og mest spennende prosjekt i menneskehetens historie

Norges Fredsfond bidrar til jordmødre for fred i Afghanistan

Anne Helgedagsrud
initiativtaker Norges Fredsfond

Mange har arbeidet lenge for en utvidelse av militærnekteloven til også å omfatte mulighet til å reservere seg mot finansiering av våpen og soldater over skatteseddelen. I 2000 kom freds-skattsaken opp i Stortinget som privat lovforslag, men vant ikke frem.

I 2011 bestemte noen personer seg for å overse Stortingets vedtak og innenfor lovens rammer benytte sin sivile frimodighet til å handle som om det var mulig å betale skatt til et fredsfond istedenfor til militæret. Norges Fredsfond ble opprettet i 2012.

Til nå har 61 personer tegnet avtale om innbetaling av et årlig beløp til Norges Fredsfond. Loven tillater foreløpig ikke at beløpet trekkes fra på skatteseddelen, men mange har allikevel valgt å markere sitt standpunkt ved å betale «fredsskatt» i tillegg til skatten til det offentlige.

I 2013 kan kr 53.946 utbetales fra fondet til fredsformål og forsoningsarbeid. «Fredsskatteyterne» avgjorde via direkte demokrati, hvilke prosjekter som skal motta midler. Hver «fredsskatteyter» fikk 5 poeng som kunne fordeles på 10 aktuelle prosjekter det var søkt

om midler for. Følgende prosjekter får midler i 2013:

Fra soldater og tanks til jordmødre for fred i Afghanistan. Dette prosjektet i regi av Nansen Fredssenter fikk flest stemmer og blir tildelt kr 35.900. Afghanistan har en stor oppgave i å bygge fred etter mer enn ti år med NATO-

**«Når jeg selv dreper et menneske,
er jeg en forbryter.**

**Når jeg bidrar til at andre dreper
mange, er jeg en skattebetaler. »**

Fredsskattalliansen

styrker og mer enn tretti år med krig. Fred bygges nedenfra, av de som bor i landet. I Afghanistan har jordmødrene en status som gir mulighet til å utføre også andre samfunnsoppgaver. De har en viktig rolle i opplysningsarbeid og løsning av konflikter i familien og lokalsamfunn. Dette prosjektet har som mål å styrke konfliktløsning i jordmorutdanningen i Afghanistan.

Stuieopplegg «FN-resolusjon om kvinner, fred og sikkerhet» i regi av Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet mottar kr 9.270. FNs sikkerhetsråd vedtok resolusjon 1325 om «Kvinner, Fred og Sikkerhet» i 2000, om kvinner som ofre for krig og kvinner som deltakere i fredsforhandlinger og gjenoppbygging av land etter konflikter. Resolusjonen er lite kjent.

Dette prosjektet har som formål å utarbeide et studieopplegg om resolusjonen til bruk for studiegrupper og elever ved folkehøgskoler, lærerskoler og videregående skoler i Norge.

The False Peace: The Oslo Accords 20 Years After. Fellesutvalget for Palestina vil motta kr 8.677 til gjennomføring av konferanse om Oslo-avtalen 20 år etter.

Vi inviterer flere til å være frimodig ved å benytte sin sivile frihet. Blir vi mange nok, kan Norges Fredsfond bli godkjent som organisasjon der giver kan kreve fradrag på skatten for bidrag. Dette vil ha stor symbolverdi. Meld deg som «fredsskatteyter» her: www.norgesfredsfond.no

INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET

WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR
PEACE & FREEDOM

Norsk seksjon av

**Post og
Kontoradresse**
Storgt. 11, 5 et
N-0155 Oslo

Telefon
+47 9308 9644 direkte
+47 2301 0300 sentralbord

Telefax
+47 2301 0301 Att: ikff

Bankkonto
0531.50.27057

Epost ikff@ikff.no

Nett www.ikff.no

Landsleder 2012-14:
K. Margrethe Tingstad
margrethe.tingstad@gmail.com
tel 9534 7667

IKFF er tilsluttet:
FN-sambandet
Norges Fredsråd
ForUM
FOKUS
Norway Social Forum
ICBUW
Forum Norge 1325

WILPF

Genève:
Epost: info@wilpf.ch

New York:
Epost: wilpfun@igc.org

www.wilpf.int.ch
www.peacewomen.org
www.reachingcriticalwill.org

Oslo, 2.9..2013

Til Utenriksminister Espen Barth Eide

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet vil takke Regjeringen for den tydelige og faste holdningen Norge har vist med hensyn til spørsmålet om å delta i en militær intervensjon overfor Syria. Vi forutsetter at dette er en prinsipiell holdning, ikke avhengig av om FNs sikkerhetsråd kommer fram til et mandat som åpner for en slik intervensjon. Den fortvilede situasjonen for det syriske folk blir bare forverret av ytterligere vold fra det internasjonale samfunn. Sikkerhetsrådet og FNs medlemsland har et ansvar for finne fram til andre tiltak enn formell legitimering av krig mot en uskyldig befolkning.

Konflikten blir skjerpet med flommen av våpen og militært utstyr til alle stridende parter i Syria. Dette aktualiserer og understreker behovet for at FN-avtalen om våpenhandel (ATT) snarest mulig blir ratifisert slik at den kan bli et så effektivt instrument som mulig for å redusere voldsnivået i det internasjonale samfunn.

Vi har registrert at Regjeringen har satt inn betydelige ekstra midler til nødhjelp, og samarbeider tett med organisasjonene om dette. På lengre sikt må det bygges opp bærekraftige løsninger for gjenreising av det syriske samfunnet. Vi viser i denne sammenheng til et brev datert i juni i år fra WILPF og andre internasjonale kvinneorganisasjoner som er aktive i MENA-regionen, der behovet for å inkludere kvinner i alle deler av prosessen blir understreket: www.mena1325.org

Vi viser også til WILPFs uttalelse om den aktuelle konflikten:
www.wilpfinternational.org

Med vennlig hilsen

Kirsten Margrethe K. Tingstad
Landsleder IKFF

Med FN for en fredskultur

Åse Møller-Hansen

The world is over-armed
and peace is underfunded

Ban Ki-moon

Fredskultur skulle bli et viktig og banebrytende begrep

Dette var visjonen da FN i 1999 og 2001 vedtok sin erklæring og sitt handlingsprogram Culture of Peace, et omfattende og aksjonsrettet initiativ for å fremme og styrke en fredskultur i alle land.

Men har begrepet fredskultur sivet inn i vår hverdag? Er det blitt et allment begrep? Når man søker på ordet fredskultur i norske medier, er det nesten fraværende. I VG var det 2 treff på ordet fredskultur og samtidig 283 treff på ordet krigsspill.

Dette er et symptom på de underliggende problemene. Media og markedet bidrar sammen med familie, skole, storsamfunn og nærmiljøet til å forme de unges bevissthet. Voldsimpulsene strømmer uavbrutt inn i vår hverdag, i form av krigsleker, dataspill, voldsfilmer, krim og nyheter om krig og drap. Selv om familie, skole og nærmiljø kan bidra positivt, så mangler det en tilsvarende strøm av fredsimpulser som kan fremme og styrke en fredskultur.

UNs Declaration and Programme of Action on a Culture of Peace 2001-2010

På stormøtet «Hva kan Norge lære av østlige fredstradisjoner?» på Voksenåsen i mai, etterlyste ambassadør Anwarul K. Chowdhury hvordan man kan få det relativt nye fredskulturbegrepet ut av de internasjonale konferanserommene og inn i alle lands politikk, medier, skoler og religiøse møteplasser, inn i vår hverdag.

Utgangspunktet for FN-programmet var et brev fra 1999 til statslederne i medlemslandene i FNs generalforsamling. Brevet var signert Nelson Mandela, Dalai Lama, Mor Teresa, Mikael Gorbatsjov, Aung San Sui Kyi og 15 andre nobelprisvinnere. Her er en forkortet versjon.

«I dag, i hvert eneste land i verden, er det mange barn som lider på grunn av vold.

Vold har mange former: mellom barn i gatene, på skoler, i familieliv og nabolag. Det er fysisk og psykisk vold, sosio-økonomisk vold, miljø-ødeleggelser og politisk vold. Alt for mange barn lever i en «voldskultur». Vi ønsker å bidra til å redusere deres lidelse. Vi tror at hvert barn kan lære og forstå at vold kan unngås. Vi kan gi håp, ikke bare til verdens barn, men til hele menneskeheten, ved å bygge en ny ikke-voldskultur.

Vi ber FNs generalforsamling erklære:

- At det første ti-år av det nye millennium, årene 2000 - 2010, skal bli erklært som «10-året for en ikke-voldskultur»
- At året 2000 skal bli erklært som «Året for Utdanning for ikke-vold»
- At ikke-vold skal bli undervist på alle nivå i våre samfunn i dette tiåret, for å bevisstgjøre barn om ikke-voldens positive betydning i deres dagliv

Sammen kan vi bygge en ny ikke-voldskultur for menneskeheten som vil gi håp for alle og spesielt til verdens barn. »

I kjølvannet av FN-erklæringen har det kommet mange nye FN-resolusjoner og program, som FNs tiår for interreligiøs dialog og oppfordringen til å markere 2. oktober, Gandhis fødselsdag, som den internasjonale ikkevoldsdagen for å fokusere på ikkevoldelige alternativ til krig.

FN-dokumentet etterlyser handling på en rekke punkter: å eliminere fattigdom og analfabetisme og redusere den ulike fordelingen både innen og mellom nasjoner, å styrke kvinners rettigheter og deltakelse, og menneskerettigheter generelt, for å nevne noen.

I denne artikkelen vil jeg kort gå inn på noen få av områdene; Fredsundervisning, interreligiøs dialog og ansvar for implementering av handlingsprogrammet.

«Hvis vi skal skape virkelig fred i verden, må vi begynne med barna», sa Gandhi.

Fredsundervisning i alle land og på alle nivå er blant de viktigste aksjonspunktene for å styrke en global fredskultur. Fredsundervisning er både opplæring i menneskerettigheter og ferdigheter for å løse konflikter på kreative måter gjennom dialog, åpenhet, respekt og samarbeid.

I en artikkel i Fred og frihet nummer 3/2010 ble det diskutert hva som hører hjemme i opplæring for fred og undervisning for verdensborgerskap (global citizenship). Her i Norge er Sabona en nyskapende gruppe pedagoger som jobber for å fremme undervisning i konfliktløsning på alle nivå. Metoden bygger på transcendentmodellen som ble utviklet av professor Johan Galtung for FN.

Interreligiøs og interkulturell dialog

Vi lever i en tid hvor verdens land og kulturer er kommet nærmere hverandre. Likevel ser vi at konflikter eskalerer, og at ekstremister utnytter religion og kulturelt hegemoni for å nå sine mål om makt. Samtidig gjøres det iherdige forsøk på å få til dialog og brobygging mellom religioner og sivilisasjoner. Dette er et viktig aksjonspunkt i Culture of peace, og her skjer det mye både i FN og på grasroten. Mange er av den oppfatning at over de religiøse dogmene finnes en felles sannhet, et solidaritetsprinsipp eller ikkevoldsprinsipp.

Den gylne regel om å behandle andre som man selv ønsker å bli behandlet, finnes i ulike nyanser i alle de store religionene. Dette kommer tydelig fram på interreligiøse dialogmøter, også på FN sitt interreligiøse møte for statsledere i 2008. Det var sterkt fokus på at strukturell vold, som fattigdom og mangel på muligheter frarøver mennesker deres verdighet

8. mars 2012, IKFF Bergen

og mulighet til å realisere evner og potensial, og at dette krever handling fra et samlet FN:

Et viktig spørsmål var hvordan man kan endre samfunn fra å være dominert av egoisme og utemmet grådighet til å kultivere verdier som solidaritet og ansvar?

Også utenfor FN finnes det et mangfold av brobyggingsforsøk, som for eksempel de godt etablerte Religions for Peace og World Council of Churches, og det dukker stadig opp flere. Religions for Peace samler religiøse ledere fra alle trosretninger for å samarbeide om tre felles mål: fred, ta vare på miljøet og avskaffe fattigdom. I disse viktige felles målene ligger det store muligheter for å forene nasjoner, kulturer og religioner.

Hvem har ansvaret?

FN gir medlemslandenes politiske myndigheter det avgjørende ansvar for å fremme og styrke en fredskultur. Samtidig blir frivillige og andre sivile organisasjoner sterkt oppfordret til å bidra til en global bevegelse for en fredskultur. I midten av tiåret 2001- 2010, rapporterte 700 sivile organisasjoner til FN at den globale bevegelsen er på fremmarsj til tross for mangel på interesse fra massemediene. I FN-erklæringen ble det lagt en særlig vekt på media sin rolle (artikkel 7) for å bidra til en fredskultur gjennom informasjon og dannelses.

Fredselskende

Fredselskende og fruktbar
i fri flyt gjennom universet
Bærer hvert frø, hvert egg,
hvert menneske evighetens
velsignelse i sitt indre
Bærer jordens frukter
under sin hud,
bærer et hellig mønster
som vil folde seg ut
Til en rose, en sommerfugl,
til et klokt og levende menneske,
som ærer alt det skapte
som gledes ved tilhørighet
som fryder seg over livet
og aldri fører krig

Kari Hartveit

Men massemediene gir uforholdsmessig mye spalteplass til vold og til storpolitiske forhandlinger som sjelden fører fram, og overser bevisst eller ubevisst mangfoldet av kreative fredsinitiativ fra FN, fredsforskere og andre aktører. Dette fører til at realistiske og gode alternativer til krig og militarisme forblir usynlige og dermed marginale. Mange tenker derfor at fred er og blir en utopi.

Vi er i bevegelse

FN-erklæringen Culture of Peace har fortsatt potensial til å styrke vårt arbeid

for fred, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, og vi igjen har alle potensial til å styrke FNs handlingsprogram. Culture of Peace er en sterk erklæring som har gitt og fortsatt gir inspirasjon til handling over hele verden. En av de største utfordringene er at vi som freds-, miljø og rettferdighetsorganisasjoner har våre små områder av handling, og at vi ennå er langt fra å bli den bevegelsen som FN etterlyser.

Fredskulturbegrepet er interessant, det er positivt og dynamisk og har et stort potensial for overskridende løsninger. Siden det er forankret i FNs generalforsamling, forplikter det også det enkelte medlemsland.

Så får vi sammen med millioner av andre aktivister fortsette å lete etter de små og store handlingene som kan være med å transformere den mektige og pengesterke voldskulturen til å bli en fredskultur.

**«Since wars begin in the
minds of men, it is in the
minds of men that the
defences of peace must
be constructed»**

UNESCO

Konfliktløsning

Navnet Sabona er et ord fra det afrikanske språket zulu:

«Jeg ser deg»

For noen er fredsvisjoner en verden uten konflikter. En slik verden kan ikke eksistere etter vår oppfatning. Politikk, samfunn, menneskelig samvær, naturen, selve livet er preget av spenninger og motsetninger. Det handler om måter å løse konflikter på. Fredsvisjoner er derfor forestillinger om en verden hvor konflikter løses med fredelige eller ikke-voldelige midler. Her begynner også praktiske forsøk med å skape fred. Mange er enige om at ikke-voldsmetoder må inn i skoleundervisningen; de tallrike tiltak mot mobbing blant barn er et eksempel på dette. Gruppen Sabona, bestående av Synøve Faldalen, Åse Marie Faldalen, Vigdis R. Faldalen Thyholdt og Lars Thyholdt, går et godt stykke videre enn anti-mobbing kampanjer. Sabona arbeider mer overordnet for at konfliktløsning må (og kan) læres, og de bidrar praktisk til dette med kurs i både skoler, barnehager og i arbeidslivet.

Ubåtkapteinen som ble løsningsorientert

Synøve Faldalen
pedagog, og medforfatter til Sabona-programmet

Tredje klassesetrinn hadde konflikthåndtering på timeplanen. Roger satt og skakket på hodet mens læreren fortalte om de tre sidene som en måtte være klar over - og løse - når en skulle finne ut av konflikter.

De lærte om ABC triangellet – (en av modellene som beskrives i FN-manualen fra 2000 for fredsarbeidere.) Det var greit nok med B'en - toppen av isfjellet 'Behavior' - den kunne han forstå. Alt en kan se og høre når det er «bråk»; når folk er i konflikt. Men at det skulle være noe mer; noe under vannskorpa - noe annet som en måtte ta hensyn til i tillegg? Nei, det fikk han ikke til å gå i hop. Folk som gjorde dumme ting ble straffet - det visste han av erfaring. Og de som det var blitt «tulla» med - de måtte en si unnskyld til - og så var en ferdig med det.

Hver gang vi åpner en avis eller slår på nyhetene får vi dokumentert at det skjer mye vondt i verden. Krig, vold, bomber, drap, overfall, lidelse, sult og katastrofer. Alt det vi ikke ønsker, alt det vi så gjerne ville våre barn skulle slippe å leve med. Negative hendelser som vi demonstrerer mot - og bruker tid, engasjement og ressurser for å motarbeide på all mulig vis. Det er vondt å se folk lide - vi tar avstand og sier «Nei!».

Men hva med det som ligger «under vannskorpa»? Hva dreier konflikten seg om? Hva ligger bak, hvem er partene,

hva vil de, hva består konflikten i? Hvor ofte hører vi om partene i Midtøsten for eksempel - med en forståelse om at det på alle sider av konflikten finnes mennesker som har krav på støtte og forståelse? At de alle har et poeng - at det ligger et knippe av konflikter der som de eller vi ikke har vært i stand til å løse? Og i mens teller vi bomber og skuddvekslinger. Og holder med den ene - eller andre - eller tredje siden. Hva med å bidra til å løse konfliktene?

For egen del måtte jeg innse at jeg hadde svært mangelfull kompetanse på å forstå, analysere, håndtere og løse konflikter i praksis. Ikke fordi jeg ikke var interessert, men fordi jeg ikke var oppvokst med en språkforståelse som inneholdt elementene til god konflikthåndtering. Etter hvert oppdaget jeg at dette også gjaldt mange andre. Tanken om å bidra til en «språkliggjøring» av det menneskelige samspillområdet ble en viktig og spennende utfordring.

Språk og begreper skaper tankestrukturer for forståelse - dermed ble det viktig å finne ord og forståelsesrammer som også kunne nå barn. Siden språk læres tidlig, er det nyttig at en grunnleggende samspillkompetanse bygges inn fra starten av.

Sabona-gruppen består av fire personer som har utviklet konflikthåndteringsprogram for barnehage, skole og arbeidsliv - med basis i modeller

utviklet av professor Johan Galtung for FN. I 2005 begynte vi med den første skolen, og i 2011 var den første barnehagen i gang. All vår erfaring tyder på at de ingrediensene som er til stede i konflikter - også er der ved positivt samspill - men da tildels med motsatt fortegn. Denne observasjonen gjorde det enda viktigere å fokusere på barns konflikthåndteringskompetanse - for å bidra til å skape en fredskultur.

Roger lytter med stor interesse når læreren forteller at det er helt greit at vi «vil» noe. Å bestemme fotballaget i friminuttet, å være den de andre ser opp til, å være førstemann ut av klasserommet. Underlig - og han som trodde at det var feil? Læreren snakker videre om at mål er ok, men at de fra tid til annen kolliderte, og at vi trenger å bli bedre til å se både egne og andres mål - og vite hva vi kan gjøre når de «butrer». Plutselig lyser fjeset til Roger opp i et stort smil: «Lærer! Jeg tror jeg skjønner det - jeg skal bli ubåtkaptein - så dykker jeg ned og sjekker ut det som er under vannskorpa - da går det jo an å finne ut av det!»

Og de som vil vite mer om dialog kan lytte til det her:

<http://www.levevei.no/?s=Sabona>

Samt lese boken *Sabona. Jakten på de gode løsninger. Konflikthåndtering kan læres*.

Transcend Nordic, 2011.

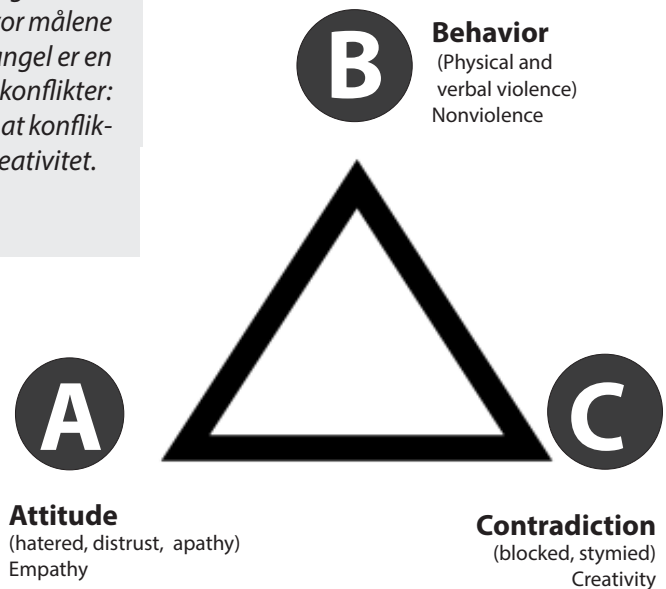
Fred er et annet navn på
mangfold, dialog,
rettferdighet, demokrati,
åpenhet, menneskerettigheter,
omsorg, kjærlighet.

Kamla Bhasin

ABC triangel

ABC-trianglet er et diagram som tydeliggjør skillet mellom mål og midler; skillet mellom handlinger og følelser, og hjelper oss å identifisere hvor målene kolliderer. Noe av det nyskapende ved professor Galtungs ABC triangel er en praktisk og konkret «oppskrift» for å forstå, analysere og håndtere konflikter: $Konflikt = A + B + C$, hvor alle elementene må håndteres og løses for at konflikten skal bli løst. A møtes med empati, B med ikkevold, og C med kreativitet.

- Målkollisjon er kjernen i konflikter
- Når mål kolliderer, blir en uforenlighet født (C)
- Noe har skjedd mellom mennesker
- Det fører til negative følelser og tanker inni partene (A)
- Negative følelser, frustrert holdning, følges av handling som vi kan se fra utsiden (B)
- Alle tre sider må håndteres for å løse konflikten
- Fra A kommer mål, fra B kommer midler, C er uforenligheten mellom mål og/eller midler

Deltagere fra IKFF på Jondalseminar 2013

«...each war carried within itself, the war which will answer it. Each war is answered by another war, until everything is destroyed...That is why I'm so wholeheartedly for a radical end to the madness...Pacifism simply is not a matter of calm looking on; it is work, hard work...those lovely small apples out there...everything could be so beautiful if it were not for the insanity of war...one day, a new idea will arise and there will be an end of all wars...People will have to work hard for that new state of things, but they will achieve it.»

Kathe Kollwitz (1867 - 1945) Germany

Ikkevoldsmat

Fred begynner med ernæring

av Linda Hensey Lanier

Jeg har alltid hatt en dragning eller indre stemme, som oppfordrer meg til å oppsøke stammer eller folk som lever naturnært, og som tror på å skape fredelige og harmoniske samfunn.

Fred er noe vi alle søker. Det er iboende i vår natur å ønske oss stillhet, ro, harmoni, balanse, menneskelighet, respekt, verdighet, komfort og varme i våre liv og i livene til andre. Det er noe inderlig, ærlig, ekte, gjennomtenkt og helt som får oss til å føle indre fred. Det er visdom. Det er Moder Jord. Det er alt i vår vakre og stadig mer skjøre planet Jorden og i verdensrommet. Det er alt konkret og abstrakt. Det er mysterium og mystikk. Det er det som er hellig. Det er det som helbreder. Det er musikk, latter, glede, lidenskap, liv, kunst, poesi, teater, og aller viktigst er det empati, og å gi til andre.

Å leve fredelig er en filosofi og en livsstil, et verdsett som endrer vår atferd. Det begynner med forutsetningen om at vi alle fikk utdelt et sett med kort før vi ble født, som aldri bør gis bort eller byttes, og det er: menneskeverd, selvrespekt, frihet, analytisk tenkning, empati, raushet, kjærlighet, helse og lykke. Hvordan vi bruker disse kortene til å hjelpe oss selv og andre bestemmer vi selv i henhold til våre verdier.

Hvordan bestemme hva vi skal spise for å fremme indre fred?

Jeg ventet utenfor en veikro med elevene mine, da jeg så en stor trailer kjøre fram. Jeg var nysgjerrig på å se hva som var inni fordi jeg hørte skrik. Da jeg nærmet meg bilen så jeg mange bur, og i et av dem flere store griser. De var presset sammen på altfor liten plass, knapt i stand til å bevege seg. Jeg la merke til en stor sugge med temmelig hovne jur og hennes bitte lille grisunge. Den lille skrek og gråt etter morens melk og oppmerksomhet. Den var redd. Grisemoren skrek også. Jeg så tårer i øynene hennes. Jeg strakk hånden inn i buret og prøvde å trøste henne med mild og beroligende stemme. Jeg følte meg så trist og frustrert over å vite at

hun snart ville bli torturert sammen med sin familie og drept og slaktet for kjøttet sitt.

Jeg ble en veganer (unngår dyreprodukter i mat og klær så langt det er mulig) av den grunn, og mange andre, fordi jeg sterkt trodde at jeg hadde alternative, positive og mer humane valg der jeg ikke bare kunne forbedre min helse, men vise mer respekt for dyrene og bringe fred til meg selv og min verden.

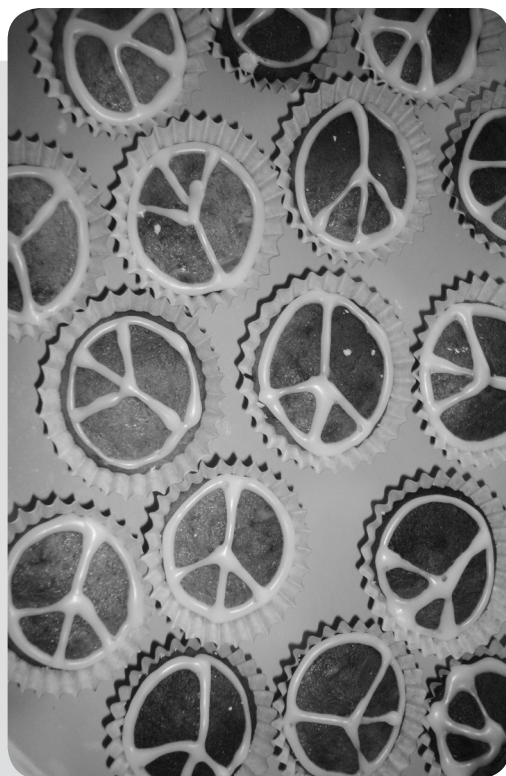
Min forskning gjennom de siste 20 år viser at demografiske samfunn som ikke hadde spist kjøtt i generasjoner, brukt få meieriprodukter, ikke brukt alkohol, tobakk og koffeinholdige produkter, hadde lavere forekomst av tarmkreft. Disse gruppene inkluderer buddhister, hinduer, mormoner og veganer. I holistisk naturmedisin er ikke løsningen å fjerne sykdom, men å prøve å forstå årsaken til smerte, ubalanse eller mangel på harmoni. I skolemedisinen er målet å forholde seg umiddelbart til behandling av symptomene. Denne innfallsvinkelen er sosiologisk sett forbundet med å leve i raske samfunn og ty til «en midlertidig lykkepille», uten egentlig ønske om å vite årsaken til tristhet, ubalanse eller smerte, - men bare ønske lindring.

Noen kjente vegetarianere:

Albert Einstein
Benjamin Franklin
Bill Clinton
Thomas Alva Edison
Brigitte Bardot
Christine Lagarde
Coretta Scott King
Franz Kafka
Bernhard Shaw
Jane Godall
Leo Tolstoj
Leonardo da Vinci
Mike Tyson
Mohandas Gandhi
Morrисsey
Paul McCartney
Rosa Parks
Steve Jobs

Så hva er det som produserer det motsatte av fred i våre liv eller krig mot våre indre organer og vår ånd – og som du derfor bør unngå å spise? Alt som har lidd eller som døde en voldelig eller unaturlig død. Alt som inneholder kjemikalier, toksiner, eller kunstige søtstoffer eller stimuli, som for eksempel koffein, sukker, kaffe, tobakk, alkohol, narkotika, medikamenter, meieriprodukter som inneholder store mengder fett, umettet fett, hurtigmat, genmodifiserte matvarer og mat dyrket med plantevernmidler i tillegg til unaturlige jordbruksmetoder.

Det er ikke lett å gjøre sunne, kloke valg, spesielt når vi bor i urbane strøk. Mange har ikke mulighet å unne seg den luksus å kjøpe importert frukt og grønnsaker eller organisk dyrket mat. Likevel, i de fattigste landene jeg har bodd i, i Afrika, Asia og Midtøsten, bodde folk i små stammelandbyer og spiste mat som kom fra egne jorder. Disse samfunnene hadde gjerne høy levealder og en sterkere fellesskapsfølelse. De var kulturelt sett rike. Det er nettopp i mange av disse svært enkle landsbyene at jeg fant menneskene som var mest sjenerøse, snille og milde mot meg.

Fred begynner i mitt matfat

av Susanne Urban

Ute av øye, ute av sinn?

Dalai Lama sier følgende: «Den som ikke føler den minste nøling eller medfølelse ved å drepe et dyr eller la det lide, har logisk sett vanskeligere for å føle det samme for sine medmennesker. Det er alltid farlig å ikke ta hensyn til et annet levende vesenets lidelser, likegyldig hvilket levende vesen det dreier seg om, selv i de tilfeller det forekommer oss nødvendig å ofre det til gagn for de mange. Å benekte det eller å unnlate å tenke på det er en bekvem løsning, men en slik holdning åpner for alle former for overgrep, som det viser seg under kriger.»¹

Dessuten: Å produsere ett kilo biff medfører 75 ganger høyere klimautslipp enn ett kilo poteter.²

Husdyrnæringen står ifølge FN for 18% av verdens samlede klimautslipp. FN oppfordrer folk i den rike verden til å spise halvparten så mye kjøtt.

Men: kortreist vegetarmat i Norge blir det for det meste kålrabi, kål og poteter - i vinterhalvåret.

Kun 3 % av vårt landareal er dyrka mark. Norge har en langt lavere andel dyrkbar mark i forhold til de aller fleste land det er naturlig å sammenlikne oss med. Å høste av norsk utmark ved å spise vilt, utebeitende sau geit og rein er altså mer bærekraftig enn importerte grønnsaker og belgfrukter fraktet på tvers av kontinenter- og landegrenser. Slow food viser vei her: det handler om å dyrke de enkle gledene ved god mat i godt selskap og koble matgleden med en forpliktelse overfor dyr, natur og mennesker.

«Beiting i utmark er en forutsetning for effektiv høsting av denne ressursen og et viktig bidrag til vår nasjonale selvforsyning. Forutsatt at beitingen skjer innenfor rammen av naturens tåleevne, bidrar driftsformen til en økologisk

bærekraftig matproduksjon - Anslag ... viser at i 2009 ble under halvparten av de lett nyttbare utmarksbeiteressursene utnyttet av husdyr.»³

Matallergier og intoleranse mot hvetemel og melkeprodukter begrenser utvalg av vegetarnæring

Ifølge blodgruppedietter virker det som om den eldste blodgruppen (blodgruppe 0, ca 40% av befolkningen i Norge) trives best med såkalt steinaldermat – en jeger- og sanker diett.

Et bærekraftig kjøttforbruk i verden i dag ligger på 25-30 kg per person per år. I Norge ligger vi på ca. 80 kg.

Vegetarisme, ernæring, dyreverd og klima⁴

Primært dyrefett. Dag Viljen Polezynski, fagredaktør i Helsemagasinet vitenskap og fornuft fokuserer på et helsemessig optimalt kosthold: Det er ikke bra å spise så mye protein. Verken animalsk eller planteprotein - man trenger mindre protein hvis fettinntaket er høyt.

Kjøttforbruket er en hovedårsak til dramatisk avskoging. Folk i Kina vil ha det samme kostholdet som oss, og regnskogen brennes for å rydde plass til kvegbeite og soyaåkre. Fisk gir mindre miljøbelastning enn kjøtt, men med unntak av oppdrett av fiskearter som lever av vegetarisk kost, så er det ikke mer fisk å hente. Vi er nødt til å gjøre drastiske grep og få ned kjøttforbruket – sier Merkonen Germiso i Framtiden i Våre Hender.

Hensyn til dyr og klode

Siri Martinsen, veterinær og leder i Noah¹ fokuserer på «de andre dyrene». Det er viktig at vi innser at det ikke er bagatellmessig når en gris føler ekstrem frykt når den drives fram med elektrisk stav på slakteriet – og kveles av co2-gassen for å bli til en kotelett: Det er et alvorlig overgrep. Og det overgrepet utsetter vi milliarder av dyr for, årlig. Hvis vi ser på biokjemien i ernæringen, så er det ikke ett næringsstoff som finnes i kjøtt som ikke også kan fås på andre måter.

Det vi kan si om vårt opprinnelige kosthold, er at mennesket kan spise mye forskjellig, at vi har utrolig mange valg. Når vi kan leve et meget godt liv uten å påføre andre individer lidelse, smerte og død, bør vi ikke da gjøre det?

En måte å la fred begynne i ditt matfat er å ikke spise svin: synes du synd på disse dyrene som er så like oss? Da vil du også unngå å få i deg medikamentrester og stresshormoner.

Vil du vite mer:

Film: «Matindustriens hemmeligheter»: rasjonalisering, effektivisering og industriell logikk har sin pris.

Bøker: *En nasjon av Kjøttthuer. Ni myter og en løgn om norsk landbrukspolitikk.*

Espen Løkeland og Sverre Arne Lie
Eating Animals Jonathan Safran Foer

1 NOAH: organisasjon for dyrs rettigheter

Foto: Susanne Urban

1 Dalai Lama: Råd fra hjertet - «Til bøndene»

2 Norsk vegetar forening

3 Fra Meld. St. 9 (2011–2012)

4 MagasinVisjon

Fredsfilm viser at fred er mulig

IKFF-Bergen har bygget opp en samling av fredsfilmer og vil tilby utlån til skoler, grupper og private.

IKFF-Bergen holder seg á jour når det gjelder nye produksjoner og samarbeider med Bergen offentlige bibliotek som låner ut filmene.

FREDsfilm er mer enn antikrigsfilm.
FRED er et valg om å bygge
istedenfor å ødelegge.
FRED er høyløst!

PEACE IS MOVING!

Målgruppen vår er

- Videregående skoler i Bergen/ lektorer i samfunnsfag
- Studentsenteret, Filmklubb, Cinematek
- Brukere av Bergen Offentlige bibliotek

Jonas Gahr Støre, utenriksminister:
**«Å forandre holdninger er aldri enkelt,
men det er mulig og film er et mektig medium.»**

Velkommen til å bruke oss! Spørsmål?

Filmoversikt?

Mail til susanne@urbanrabbe.no

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet
- avd. Bergen

Hovedmålsetting med Fredsfilmbiblioteket:

Gjøre fredsarbeidet i verden synlig og lett tilgjengelig; gi motvekt til inntrykket av at «action, fart og spenning er lik vold»: det er vel så tøft å kjempe for fred med ikkevoldelige midler!

Hva ventes oppnådd på kort sikt:

- Øke kunnskap om fredsrelaterede film-fortellinger: disse kan brukes i egne foredrag og gjøre IKFF-Bergen kjent
- Et større publikum gjennom tilbud i undervisning av ungdommer på 16, 17, 18-19 år.
- Kontakt med ungdommer som kan være interessert i fredsarbeid

Hva kan oppnås på lengre sikt?

- Gi fredsarbeide større plass ved en
- egen avdeling med oversikt over fredsarbeid i filmer og litteratur i Bergen Offentlige Bibliotek.
- årlig markering av Verdens Ikkevoldsdag 02.okt. med gratis fredsfilmvisning på Bergen Kino?
- egen årlig fredsfilm-avdeling i BIFF, Bergen Internasjonale FilmFestival?

Nobelprisvinner Shirin Ebadi:

«Noen ganger kan en 3 minutter lang film fortelle mer enn 700 sider i en bok. Et enkelt fotografi kan vise deg 20 år av et lands historie. Vold er smittsom og media løper alltid etter vold. Flere journalister og filmmakere burde se en annen vei og gi de mange ikkevolds-historiene mer plass. Vi trenger filmer av håp som styrker de positive kreftene i oss. Filmer som er inspirerende, lærerike, som viser at det er mulig, som gir makt.»

IKFF
FREDSFILMBIBLIOTEK
Støttet av Utenriksdepartementet

14.09.13

Et fremtidsverksted for fredskultur

Grete Belinda Solberg Barton
Barbara Gentikow
Åse Møller Hansen
Eva Lillefosse

Nordisk Fredsakademi gjennomførte sitt årlige fredssymposium i Jondal ved Hardangerfjorden fra 26. til 28. juli. Tradisjonen tro deltok en rekke medlemmer fra IKFF Bergen og noen av dem ledet en av i alt fire arbeidsgrupper. Vår workshop het Fredskultur! Den samlet 10 deltakere i alt.

Møtelokalet, et klasserom, var pyntet med blomster, levende lys og plakater med fredssord og -bilder. Det ble lest dikt, spilt musikk og fantasifasen begynte med lek og meditasjon. Deltakerne var alle sammen med fra første til siste møte.

Oppgaven, prosjektet

Utopistegnet bak ordet fredskultur signaliserte at det er noe som mangler, noe vi krever, noe vi ønsker å skape. Gruppearbeidet handlet om å finne ut av hva som står i veien for en slik kultur, om fantasier/utopier omkring en verden i fred og om hvordan vi kan virkeliggjøre i hvert fall noen av dem. På veggene hang tre store tomme papirark med overskriftene: KRITIKK, FANTASI, VIRKELIGGJØRING. På bordene var det lagt ut store lapper og tusjpenner.

Fremtidsverksted – en metode

I 1981 utkom en liten bok i Tyskland, skrevet av Robert Jungk og Norbert R. Müller. I en dansk oversettelse heter den «Håndbog i fremtidsværksteder». Den hadde i et par årtier ganske stor suksess i alternative bevegelser som ville oppnå forandringer av bestående systemer, om det gjaldt helsevesen, lokaldemokrati eller kollektivtrafikk. Tenkemåten som denne metoden utvikler er ikke beregninger som forutsetter rette utviklingslinjer (positivisme), men den rommer tanker og fantasier om alternative, kanskje radikalt annerledes utviklingsmuligheter (organisk tenkning). En slik tenkemåte åpner for brudd og overskridelser, viktige forutsetninger for å peke på mer radikale og mer konstruktive endringer.

I et fremtidsverksted mobiliserer man både rasjoneltanalytiske og intuitivtemosjonelle evner.

Arbeidet foregår i tre faser: Kritikk, fantasi og virkeliggjøring. Med litt andre ord og anvendt på vårt tema (fredskultur!) handlet prosessen om følgende:

I første fase prøvde vi å snakke om alt som står i veien for å leve i et fredelig Norge / en fredelig verden. Her ble følelsene ganske sterke, med både frustrasjon og heftig kritikk. Samtidig tenkte vi på mulige årsaker til at fredskultur er en så sped plante i et land som oppfatter seg selv som «fredsnasjon».

I fase to åpnet vi opp for bilder av en verden i fred, med full frihet for fantasien, dvs. uten å tenke på om det er mulig å oppnå målene. Her fikk idealisme og drømmer mulighet for å utfolde seg uforstyrret. Blant annet fra tankene på dem som sier at «dette lar seg ikke gjøre».

I fase tre gikk veien tilbake til «virkeligheten». Idealene skulle mest mulig opprettholdes, men «oversettes» til løsninger i form av konkrete prosjekter som lar seg gjennomføre på lengre eller kortere sikt.

Arbeidsprosessen

Arbeidet foregikk i tre små grupper. Det ble gjennomført tre sesjoner på en time, en omkring hver av de tre faser som er blitt nevnt. Gruppene hadde 20 til 30 minutter for å diskutere emnet og for å skrive tanker ned i form av stikkord og korte setninger. Resten av timen ble brukt til å klistre disse stikkordene på papirarkene, peke ut de mest sentrale og begrunne kort hvorfor de var særlig viktige.

Det synlige resultatet av gruppearbeidet var de tre veggavisene som etter hvert ble fylt med mange stikkord og korte setninger på lapper. De sto «hulter til bulter» og ga et meget livlig bilde av mangfoldet i deltakernes meninger om hva som står i veien for, hva som er ideelt ønskelig og hva man kan gjøre for at vårt samfunn blir preget av en fredskultur.

Man kunne allerede i denne fasen se tematiske mønstre (som for eksempel «medier» og «natur») på hvert ark, og forbindelser arkene imellom. Et eksempel er stikkordene «Vold mot naturen» / «Fred med Moder Jord» / «Fredshager». I etterkant grupperte de ansvarlige for verkstedet stikkordene, tilføyde noen og sløyfet andre.

Innenfor tidsrammen som sto til rådighet kunne det ikke bli til en fullstendig fremstilling. Derfor fikk tabellen noen hull. Men ved at de peker på noe som mangler oppfordrer de leserne til å tenke videre selv – og å forholde seg kreativt i forhold til vårt prosjekt, ved å finne flere eller andre stikkord, både til «kritikk», «utopi» og «virkeliggjøring».

Denne prosessen ønsker vi skal fortsette slik at vi alle blir løsningsorienterte i forhold til de vanskelige problemene vi står ovenfor. Finn frem dine egne drømmer og visjoner om en bedre verden, se deg rundt i virkeligheten og spør deg selv hva du kan gjøre i din umiddelbare nærhet.

FREDSKULTUR!

	KRITIKK	UTOPI, FANTASI, VISJONER	VIRKELIGGJØRING
Maktstrukturer	Våpenindustriens og militærets makt	Konvertere militærutgifter til Fred, Miljø og Utvikling	Norges Fredsfond
	UD / Forsvarsdepartementet tror på krig som konfliktløsning	Etablering av et Fredsdepartement	Søke om midler for fredstiltak
	Dagens NATO er en angrepsallianse	Et fritt Norge	
	Religioner preker fred, men gjør lite mot krig	Alle religioner blir en aktiv kraft for fred	Få kirkene med på fredsarbeid, lokalt
	FN har en sterk fredsagenda, men er i praksis lammet	FN blir verdens største fredsaktivist	Opplyse om FNs «Culture of Peace» og FNs resolusjon 1325
	Sentralisert og globalisert styring (av bl. a. økonomi)	Virkelig demokrati	Endringer på lokalplan; gode eksempler
Holdninger	Egen vinning	Fra jeg-kultur til vi-kultur	Samarbeid
	Grådighet	Ikke for lite, ikke for mye	Kvitt deg med ting
	Apati, håpløshet, depresjon	Tro på at alle kan gjøre noe: Fred er mulig	Glede ved et prosjekt større enn en selv
	Fiendebilder, fremmedfrykt	Empati, solidaritet, kjærlighet	Felles møter, felles gleder, fredsfest
	Stress, «ikke tid»	Fred og ro for bedre tanker og nye ideer	Lære å konsentrere seg om det vesentlige
	Rasjonalitetens overvurdering	Tanker og følelser blir likestilt	Sang og dans – og tanker!
Naturen	Sløsing med felles ressurser Overutvikling og underutvikling	Ren mat, helse, dekning av behov for alle	Begynn der du er. Lokale fellesprosjekter
	Vold mot naturen	Fred med Moder Jord, respekt for alt liv Vi er bare gjester på jorden	En fredshage i hver by. Fredstrær hvor man kan henge opp ønsker

	Krig og militarisme ødelegger klima og miljø	Forbud av alle former for krig for økosystemets og miljøets skyld	Opplysningsarbeid om at alle kriger er krig mot naturen / vårt felles økosystem
Medier	Fokuserer på konflikt. Fremstiller krig som spennende action	Konfliktløsning Språk uten kampmetaforer	Bli fredsjournalister
	Leverer bedøvende underholdning	Spennende fredsfilmm, fredsspill, nyheter om og for fred etc.	Latterliggjøring av makten = god underholdning. Eks. satire mot militarisme
	Debutt = kamp med vinnere og tapere	Dialog: gjensidig forståelse, ny erkjennelse	Lære å formidle dialog som samtaleform
	Kjønnsdiskriminering, i voldsfilmm, porno	Likeverd	
Undervisning	Skoler har ikke fred på agendaen	Konfliktløsning læres i alle barnehager og skoler	Styrke Sabona. Barnebøker for fred
Politisk kultur	Direkte vold, strukturell vold, kulturell vold	Fred og rettferdighet erstatter all vold	
	Fredskultur fremmes ikke / for lite	Fredskultur overalt i det offentlige rom	
	Norge er ikke noen fredsnasjon	Norge blir til en virkelig fredsnasjon	Hardanger fredsakademi, fredshus, fredskafeer i hver by og byggd

INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED & FRIHET

Fredsmusikk

Det meste man betegner som fredsmusikk er musikk som ønsker fred med ord, altså diktning for fred, ledsaget av (fredelig) musikk. Men fredsmusikk er mer enn fredssanger.

Fredssanger

Barbara Gentikow

Mange kriger i moderne tid har ført til protestbevegelser og gjennom disse til protestsanger mot krig. En av de første fredssanger i moderne pop-stil er «Last night I had the strangest dream», skrevet av Ed McCurdy omkring 1950 under atombombens trusler. Sangen ble også meget populær i Cornelius Vreeswijks versjon: «I natt jag drømde».

Mest kjent for vår generasjon er fredssangene som ble skrevet, komponert og fremført under Vietnamkrigen. Tiden mellom 1965 til ca. 1985 var også ellers en blomstringstid for protestsanger mot rasisme, vold og krig. Her er mange eksempler å ta av, som John Lennons «Imagine», Pete Seegers «Where have all the flowers gone», Woody Guthries «This land is your land, this land is my land», Bob Dylans «Blowin' in the wind», John Lennons «Give peace a chance», Bob Marleys «One love», Cat Stevens' «Peace Train» og Buffy Saint-Maries «Universal soldier».

Flere av disse sangene ble fremført av kvinnelige artister, som Joan Baez.

Som eksempler på populære fredssanger på norsk kan man nevne: «Ballongvisa» (Tor Brønne og Geir Holmsen, mest kjent med Trond Viggo Torgersen), Barn for fred (Beate Kristin Mo og Iren Lervik Hovde), og «Vil du være med» (Sigmund Fjeldbu og Roar Hammerstad) – alle fra et sanghefte for «Framfylkingen» 1985, LOs barne- og familieorganisasjon. Andre fredssanger på norsk er Boris Vians «Desertøren / Herr President» (oversatt av bl. a. André Bjerke og sunget av bl. a. Johan Galtung), Nordahl Griegs «Til ungdommen», og «Fredssangen», oversatt fra tysk av Georg Johannesen.

Et eksempel på fredsmusikk i klassisk stil er Benjamin Brittens «War Requiem», en religiøst inspirert dødsmesse for krigen, skrevet i 1962 og oppført året etter under gjenåpningen av katedralen i Coventry som var blitt ødelagt av bomber i andre verdenskrig. Teksten er dels på engelsk, dels på latinsk, med de vakre ord: «Dona nobis pacem – Gi oss fred»

Deltakerne på Nordisk Fredsakademis symposium i Jondal 2013 fikk en noe overraskende annen fortolkning av fredsmusikk: i forhold til selve musikken, altså uavhengig av teksten. Tradisjonen tro spilte Wenche Haukland sine improviserte toner på en beinfløyte for å samle folk i foredragssalen og innlede nye arbeidsøker.

Da sa Johan Galtung:

«Takk. Det du har gitt oss med disse toner i mange år er fredsmusikk. Dette er ikke TATATA-TAAA!!! [De første takter av Beethovens symfoni nummer fem, presentert med så høy røst at folk i salen kvapp]. Det er ikke musikk som starter med en krigserklæring og et bombenedslag og ender med våpenstillstand. Disse fløytetoner har ingen begynnelse og ingen slutt. De ondulerer, de bølger gjennom rommet. De er famlende, de leter, de er akkurat som våre søkende bevegelser for fred. Man kan også kalle dem for dialektiske, for dialogiske, for yin og yang. Vidunderlig. Takk»

Livets musikk

Wenche Dorothea Haukland
IKFF, Bergen

Da jeg var ung, var jeg så privilegert å få spille med Ørnulf Gulbrandsen, som den gang var solofløyttist i Oslo Filharmonien. Han var en strålende musiker og pedagog. Han sa engang jeg sto og strevde med fløyten: «Wenche, ikke strev, du har musikken i deg, vi har den alle i oss. Den er rundt oss, overalt - vi skal bare lytte og hente den frem.» Dette har jeg aldri glemt, og opplever at det har gitt meg inspirasjon til å improvisere.

Når jeg improviserer tar jeg det ikke bare «rett ut fra luften», jeg lytter og tar hensyn til hvem jeg spiller for, og i hvilken sammenheng. Musikken er

en total verden i seg selv: Den har den melodiske tonehøyden som stiger eller synker, den har hele det fargerike harmoniske aspektet, takten som setter sitt preg, og rytmen som gir varme, stringens og karakter. Her er det også yin og yang i og mellom elementene.

Og så er det pausene: viktige «pustehull» hvor musikken kan tone videre i vårt indre. Og intervallene, avstanden mellom to toner, er også en verden for seg: De lar oss oppleve følelser som spenning, åpenhet, higen, lengsel, håp og oppfyllelse. Alt dette og mye mer er med når jeg

improviserer. Jeg tar med et lite dikt av George Gordon Byron:

There is music in the sighing of a reed;
There is music in the gushing of a rill;
There is music in all things, if man
had ears.
The earth is but the music of the
spheres.

Vår felles fremtid og dypøkologien

Bhanumathi Natarajan

Klimaendringer utgjør en stadig sterkere fare for menneskeheten og truer det biologiske mangfoldet og hele økosystemet rundt oss. Allerede på 70-tallet diskuterte man miljøspørsmål. På denne tiden var folk bekymret for faren som kjernekraft representerte for miljø og mennesker. Nye og viktige begreper som dypøkologi og bærekraftig utvikling ble innført. I 1992 undertegnet over 170 land konvensjonen om biologisk mangfold som omhandler bevaring og bærekraftig bruk av biomangfoldet og en rettferdig og likeverdig fordeling av goder og ressurser.

Vi mennesker bruker det biologiske mangfoldet til mat og medisiner, til byggemateriell og i religiøse seremonier. Bønder og lokal- og urbefolkningsgrupper har levd i pakt med naturen og brukt naturressurser fra sitt lokalmiljø. Slik har de utviklet kunnskap ved å dyrke forskjellige sorter korn, grønnsaker og frukt. Kunnskapen blir videreført fra generasjon til generasjon og har sammen med ressurstilgangen bidratt til å øke matsikkerheten. De har også brukt medisinerplanter til å helbrede sykdommer, noe som dekker en stor del av det primære helsebehovet i verden.

Lokalbefolkninger/urfolk har betraktet planter og dyr som en del av hele økologien og har levd i harmoni med naturen. For mange lokalsamfunn utgjør skog, dyr, planter og ulike naturprosesser det spirituelle riket. Med andre ord er deres tradisjoner, kultur, bruk og forvaltning av naturressurser sammenslynget med nærøkologien og prosessene som pågår i naturen. Dette har ført til bevaring av det biologiske mangfoldet.

Dai-folket, som bor i det nordvestlige Vietnam, Laos, Myanmar, Nord-Thailand og Sør-Yunan i Kina, er et godt eksempel på dette. Skog, dyr, planter og andre naturenheter er godt bevart og har verdi både spirituelt og bruksmessig. For eksempel dyrker de spesielle trær for å få ved, og disse blir forvaltet etter 20 lokale regler. For å hugge disse trærne må en få tillatelse på forhånd. De dyrker også trær som bidrar til å få rent vann i landsbyen. For Dai-folket har vann også en spirituell verdi. De

har innført regler for bruk og bevaring av biologisk mangfold og tradisjonelle irrigasjonssystemer. Vannforvaltning for Dai innebærer å distribuere vann og å opprettholde dammer og fiskevann. I nærmiljøet har de også hellige fjell med viktig betydning for de lokale økosystemene. På fjellene dyrker det ris og hager med mange slags nyttevekster. Disse områdene er rike på biologisk mangfold. Nå har det kommet gummiplantasjer i disse områdene, noe som ødelegger biomangfoldet og Dai-folkets tradisjonelle irrigasjonssystemer.

Mange lokale/urbefolkningsgrupper, bønder og kvinner strever for å opprettholde sin kulturelle og tradisjonelle arv. Mange steder forsvinner det biologiske mangfoldet og den tilhørende kunnskap fort. Samtidig blir tradisjonell kunnskap og tilhørende levemåte borte for alltid.

Globalisering har ført til privatisering av naturressurser som biologisk mangfold, vann og jord. Jordbruket er basert på monokultur, mangfold blir ikke prioritert.

Industrialisering, jorddegradering, avskoging og kjemisk jordbruk har ført til at planter og dyreliv forsvinner. Klimaendringene bidrar til å akselerere ødeleggelsesprosessene i virkelig stor fart. Man er fortsatt ikke villig til å se en helhetlig løsning slik man har sett blant Dai-folket. Andre lokale/urfolksgrupper og bønder lever i små samfunn, men det blir stadig færre av dem. De søker frihet til å opprettholde det livet de kjenner til, med respekt for hele økologien. De er bevisste at deres levemåte påvirker det globale klimaet.

Heldigvis ser vi nå nye initiativer i verden, alt fra å satse på lokal økonomi og til å oppmuntre initiativer som organisk dyrking. En økende andel konsumenter som bor i urbane strøk velger å handle hos lokale bønder som selger sine produkter. Det gror opp urbane hager rundt om-

kring i verden, noe som øker forståelsen for naturressurser. Disse initiativene bidrar til å bekjempe endringer forårsaket av klimaforhold. I det jeg skriver dette melder japanske myndigheter at de må slippe radioaktivt vann fra de skadete reaktorene i Fukushima ut i Stillehavet. Hvis vi tror at radioaktivitet vil forsvinne ut i havet, er vi som strutsen som stikker hodet i sanden og later som det ikke er noen fare. For å kunne overleve på denne kloden må vi nok se til for eksempel Cuna-indianerne, som

planlegger ut fra at syv generasjoner skal leve og bruke ressursene når de selv forlater verden. I Kina innser myndighetene nå at for å bevare økosystemer og livsviktige vannforekomster, er det

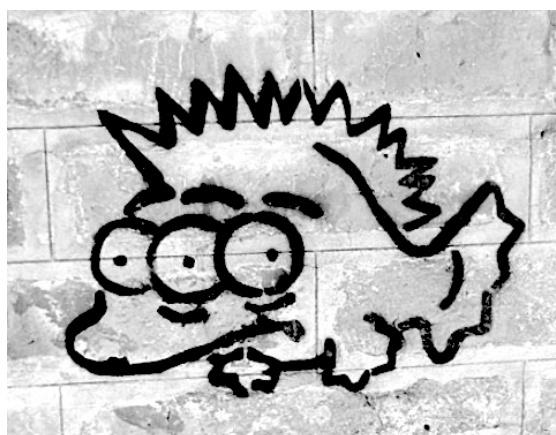
viktig å samarbeide med lokalbefolkningen om forvaltning av ressursene.

Når kommer vi i Vesten til å forstå at forvaltning av naturressurser er forbundet med kulturelle og spirituelle aspekter som bidrar til fornuftig bruk av biologisk mangfold og bærekraftig utvikling?

Jeg vil trekke frem det Arne Næss sa da han ble 95 år: Dypøkologi er en måte å tenke på naturen, miljøet og fremtiden.

Dypøkologi er en livsfilosofi og en måte å ta ansvar. Er det ikke på tide at vi setter den ut i praksis?

Vil du vite mer
www.arnei100.no
side dedikert til Arne Ness

«I am convinced that the women of the world, united without any regard for national or racial dimensions, can become a most powerful force for international peace and brotherhood.»

Coretta Scott King, (1922-) Active in U.S. civil rights movement and Non-Violence Center

«Earth provides enough to satisfy every man`s need, but not enough for every man`s greed”»

Mahatma Gandhi

Realistisk idealisme

Grete Belinda Solberg Barton

Veldig ofte, når jeg har uttrykt min store interesse for fredssaken og miljøsaken, får jeg høre at jeg er idealist. Jeg burde kanskje takke og bukke. Men meningen det tillegges er at jeg er en drømmer. Ok! Jeg burde kanskje takke og bukke igjen.

Drømmene og visjonene er kjempeviktig for at noe skal kunne planlegges, realiseres. De må være der først for at noe skal skje, ellers blir det bare en repetisjon. Vi fortsetter å gjøre det som vi av erfaring alltid har gjort, og mye av det har ført oss på ville veier. Og da er vi ved kjernen. Folk som kaller meg og mange i fredsbevegelsen eller miljøbevegelsen for idealister, mener med det at vi ikke er realister i den betydning at det vi tror på og jobber for ikke lar seg realisere.

Det stemmer hvis det betyr at vi må fortsette i samme spor med samme midler og mål, men det kaller jeg for tankeløshet, eller mangel på å se ting i et større perspektiv med langsiktige virkninger. Kanskje er min definisjon av

realisme noe annerledes? Hva er realistisk i forhold til den verden vi lever i? Hva er realisme for meg i forhold til den luften jeg puster i? Det landet jeg bor i? Og med dem jeg lever sammen med?

«Skulle alle i verden ha samme ressursforbruk som vi i Norge, ville vi trenge mer enn 3 jordkloder»

Jacob Bomann-Larsen, 2012

Vi utnytter jordas ressurser fortere enn hva jorda klarer å fornye og reparere i forhold til skader vi har påført den. Og da skjønner jeg ikke realismen i hvordan noen norske politikere fremdeles kan snakke om bærekraftig vekst. Det virker utrolig urealistisk.

Bærekraft og vekst

Jeg kan bare se at det må bety vekst i fornybar energi (bølgekraft, vannkraft, solkraft) og vekst i el-bil markedet, men slutt for bruk og utvinning av fossil energi (olje, gass og kull). Det er

dessverre ikke det de politikerne som tar dette i sin munn, mener.

Vi må slutte med kvantitativ vekst (mere!) og satse på kvalitativ vekst (bedre!). Livskvalitet kan vokse, grenseløst, som for eksempel i form av den enorme lykken du får av å jobbe for en sak som betyr mye. Lykke og kjærlighet lærte jeg mye om ved å holde min mor hjemme etter hun ble hjulpetrengende. Hun fikk være hjemme til hun døde i en alder av 100 år.

Lykken øker ikke ettersom vi får mer penger, det har vi sett på mange målinger i det siste.

Og da er vi ved et annet kjernepunkt: Fordeling. Selv i rike Norge har vi dessverre mange fattige. De trenger vekst i levestandard, og til dette trengs politikernes hjelp.

Altså: **Ja til vekst for noen få og bærekraft for moder jord. Dette er realistisk og idealistisk.**

Pax Cultura og kunst for fred

Kari Hartveit

*«Hvor der er fred er der kultur.
Hvor der er kultur er der fred.
La oss bli forenet, spør du om
hvordan svarer jeg: På den let-
teste måte, ved å skape et felles
og ærlig språk, gjennom
skjønnhet og kunnskap.»*

Ordene kommer fra russiskfødte Nicholas Roerich (1874-1947), et menneske som viet sitt liv til bevaring av verdens kulturarv som et viktig bidrag til fred. Kunst for fred var en respons på ødeleggelsene etter 1. verdenskrig og den russiske revolusjon. Han var kunstmaler med over 7000 arbeider bak seg, i tillegg var han filosof, arkeolog og forfatter.

Lange reiser i øst og vest, bl.a. ekspedisjoner til Tibet og Mongolia, ga inspirasjon til bildene. Det spirituelle ble malt inn i naturen og rundt menneskene. Det ga tilværelsen mening og håp. Maleriene har klare og lysende farger og gir en opplevelse av noe hellig, som en balanse av ytre og indre virkelighet. Roerich så på det kvinnelige element som spesielt viktig for verdensfreden: Verdens mor som skaper enhet og bygger broer.

«The Lady of the Banner of Peace» er et kjent maleri fra hans hånd. Han fant arketypiske symboler i de forskjelligste kulturer og opplevde menneskeheten som en organisk helhet med en felles arv, noe som gjenspeilte seg i maleriene. Ved å respektere hverandres kulturer ville man få en fredeligere holdning til hverandre.

Spirituell betydning

I FN er Roerich kjent for å være grunnleggeren av Pax Cultura og The Banner of Peace, et symbolsk banner som viser tre røde «kuler» i treenighet på hvit bunn innringet av en rød ring. Symbolet finnes på forskjellige steder over hele kloden, derfor kan alle føle tilhørighet til motivet. Dette banner ble senere lagt på taket til skoler, museer og historiske monumenter

Madonna Oriflamma, også kalt «The Lady of the Banner of Peace» Nicholas Roerich 1932

under 2. verdenskrig for å unngå bombing fra flyene. Roerich-pakten kalles traktaten til beskyttelse av kunstneriske og vitenskapelige institusjoner og historiske monumenter i krig og fred.

Den ble i 1935 signert av 21 land, senere av 15 flere land. President Roosevelt erklærte: «Denne traktat har en spirituell betydning

som går mye dypere enn selve teksten i dokumentet.» Det var opprinnelsen til UNESCO, The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Kunst i skyskraper og verdensrom

Roerichs betydning over mange år kan man f.eks lese om i Time Magazine, 28.okt.1929: «På Manhattan er et skyskrapermuseum i murstein dedikert til professor Nicholas Constantinovich Roerich. Arkitekten Harvey Wiley Corbett har latt steinen gradvis tone fra dyp rød til hvit i toppen, da skyskraperen symboliserer vekst og inneholder mer enn tusen av Roerichs eksotiske malerier. Bygningen er herved dedikert til internasjonal kultur og verdensfred.»

Fra loggboken til den russiske astronauten Yuri Gagarin, den første i verdensrommet kretsende rundt jorden: «Jeg så transparente stråler gjennom jordatmosfæren. Horisonten ble først lysende oransje, så forandret den seg til alle regnbuens farger: Blå, dypblå, rød og svart. Ubeskrivelig fargeskala, liksom på et maleri av Nicholas Roerich.»

Roerich-pakten. Historie og nåtid

FNs visegeneralsekretær ønsket velkommen til utstillingen som åpnet i Palais de Nations i Geneve 12. juni 2013: «Ideene og tankene til Roerich var forut for sin tid. De var som bestemt for fremtiden, for vår tid, og de vil bli etterspurt i generasjoner fremover. Hans arbeid skapte muligheter for dialog mellom sivilisasjoner, kulturer og mennesker basert på respekt for fellesskapets verdier. Mens vi gleder oss over utstillingen vil jeg i Nicholas Roerichs ånd oppfordre oss alle til å beskytte og bevare verdens kulturarv.»

For å vite mer og se noen malerier: www.nicholasroerichsociety.com Nicholas Roerich Museum, New York www.roerich.org eller les boken «Nicholas Roerich» av Kenneth Archer

Wien, Westbahnhof. Foto Susanne Urban

Immanuel Kant: Den evige fred

Barbara Gentikow

Fred er et så viktig begrep at man skulle tro at Europas filosofer ville behandlet det som et av grunnbegrepene i sin tenkning. Dette er ikke tilfelle. Det finnes overraskende få filosofiske skrifter som handler om fred. Et av disse få er den tyske filosofen Immanuel Kants «Zum ewigen Frieden», publisert i 1795.

Begrepet «evig» fred må ikke forstås som en religiøst inspirert visjon, som hos Augustin, hvor freden først kan oppnås etter døden, i Guds rike. Kant gir avkall på forestillingen om fred som en konfliktfri idyll i det hinsidige. Hans mål er å finne mulighetsbetingelser for å oppnå fred i virkeligheten. Ut fra en slik tankegang gjelder det om å fjerne alt negativt som fører til krig og å peke på sentrale positive verdier som kan skape og bevare fred.

Skriften inneholder, på 65 sider, ni «artikler», to tillegg og en etterskrift. Sammen utgjør de en slags rettsfilosofisk fredskontrakt, med fornuft, moral og sosial praksis som ledesnor.

Jeg skal i det følgende presentere hovedtankene og kommentere noen av dem i lys av vår tid.

Forhold som forhindrer varig fred
Kant begynner med en rekke innledende artikler som beskriver hva som står i veien for varig fred mellom stater. Blant disse er:

«Ingen fredsslutning skal anses som gyldig som er blitt laget med hemmelige forbehold om stoff til en fremtidig krig».

Dette betyr at en fredskontrakt ikke må inneholde grunner til nye kriger. Fred er mer enn våpenstillstand. Mange historikere sier at Versailles-traktaten som avsluttet første verdenskrig var kimen til andre verdenskrig.

«Stående hærer (miles perpetuus) skal med tiden opphøre helt».

Begrunnelse: «Stående hærer truer stater uopphørlig med krig gjennom sin beredskap: ved alltid å fremstå som rustet til krig. Stående hærer provoserer statene til å overgå hverandre i meng-

den av bevæpnede menn, en mengde som ikke kjenner noen grenser, og idet freden på grunn av de anvendte kostnader til syvende og sist blir enda mer trykkende enn en kort krig, så blir slike hærer selv årsak til angrepskriger for å bli kvitt denne lasten» (s. 17). Den kalde krigen (1945-1990) og vår tids «krig mot terror» er slående eksempler på denne tankens gyldighet.

«Det skal ikke stiftes noen statsgjeld i forbindelse med mellomstatlige konflikter».

Begrunnelsen er bl.a. at det blir for lett å føre krig med lånte penger. Også denne tanken er høyst aktuell: USAs kriger er lånefinansiert og mange uland stifter høy gjeld for å kjøpe våpen.

«Ingen stat skal blande seg inn i en annen stats forfatning og regjering med makt».

Våre innblanding i både den «Arabiske våren» og i militæraksjoner mot sittende regjeringer «for å beskytte sivilbefolkningen» (på Balkan, i Libya) er klare negative eksempler på forhold som fører til krig i vår tid.

«Ingen stat skal i krig med en annen stat tillate seg slike fiendtligheter som må gjøre den gjensidige tiltro til den fremtidige fred umulig, så som ansettelse av snikmordere, giftblandere, overtredelse av kapitulasjonen, egging til forræderi i den stat det føres krig mot, og så videre».

Litt senere nevnes også «bruk av spioner». Alt «dette er æreløs krigslist» (s.19). I tillegg avviser Kant her «utryddelseskrig», dvs. krig som sikter på å utrette fienden. I dagens tale: Bruk av hemmelige tjenester, global overvåking, leiesoldater, spesialtropper, atomvåpen, ammunisjon med utarmet uran, etc. og vår tids «asymmetriske kriger» hvor militærteknologisk høyt overlegne stater fører krig mot mye svakere land er i denne forstand «æreløse».

Grunnleggende verdier som må til for å skape og bevare fred

Et av Kants positive prinsipper for fred er at «den borgerlige forfatning i enhver stat skal være republikansk». Dette må ses på bakgrunn av den fremherskende føydale statsstrukturen i det daværende Tyskland. Bare en rettsstat, med frihet og likhet for dens borgere, har myndighet til å avgjøre så tungtveiende beslutninger som å gå til krig mot en annen stat.

Slike rettsstater må slutte seg sammen, til et fredsforbund, på grunnlag av folkeretten. En slik folkerett og et slikt forbund fantes ikke på Kants tid, men den senere utvikling, særlig i form av FN, viser at hans visjoner ikke var løst oppspinn men «konkrete utopier» (Bloch).

Under overskriften «Verdensborgerretten skal være avgrenset etter den allmenne gjestevennlighetens betingelser» finner man høyst interessante tanker om imperialistisk krig. Den gamle skikken å behandle fremmede vennlig, så lenge de oppfører seg vennlig selv, «skjer i kraft av retten til felles besittelse av jordens overflate» (s. 28). Gjestfriheten forbyr altså å overfalle, plyndre og underkaste

seg fremmede land. Kant nevner en rekke eksempler fra sin tid, særlig europeiske staters oppførsel i Afrika og India. Det er dessverre ikke vanskelig å forlenge listen, helt til våre dagers nykolonialisme.

Åpenhet i forhold til en regjering eventuelle planer om å begynne en krig er et ytterligere positivt prinsipp for å fremme fred. I stedet for å bruke hemmelige avtaler og fare med propaganda må regjeringer informere offentlig om sine planer. Og de burde helst inndra filosofer i en offentlig debatt om krig og fred.

Mot eventuelle innvendinger til at filosofi er en ting, praktisk politikk en annen, svarer Kant med argumentet at det er fullt mulig å forene de to. Det eneste man må gjøre er å gi forrang til retten, moralen og den sosiale praksis.

«Fred er en moralsk påbudt utopi» Slik oppsummerer Otfried Höfe sine kommentarer til Kants fredsskrift (s.15). Og han tilføyer et viktig element: Rett og rettferdighet. Med rettskategorien forankrer han en idealistisk fredsutopi i den sosiale virkeligheten. Det er helt i Ernst Blochs ånd når han skriver at vi må slutte å tenke på fred som et evig «intet sted og aldri». Målet ligger i et «ennå ikke», og dette er realiserbart.

....«vi må slutte å tenke på fred som et evig «intet sted og aldri». Målet ligger i et «ennå ikke», og dette er realiserbart».

Kilder:
Otfried Höfe, (red.) Immanuel Kant: Zum ewigen Frieden. Berlin: Akademie Verlag, 1995. Immanuel Kant: Den evige fred. En filosofisk plan. Oslo: Aschehoug, 2002.

«Our scientific power has outrun our spiritual power. We have guided missiles and misguided men».

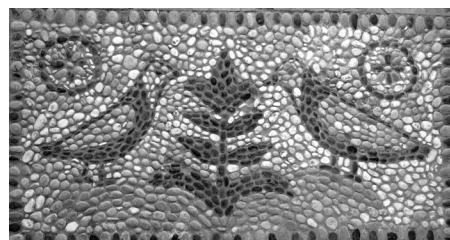
Martin Luther King, Jr.

«That old law about "an eye for an eye" leaves everybody blind... The time is always right to do the right thing... Peace is not merely a distant goal that we seek, but a means by which we arrive at that goal».

Martin Luther King, Jr.

«Darkness cannot drive out darkness; only light can do that. Hate cannot drive out hate; only love can do that».

Martin Luther King, Jr.

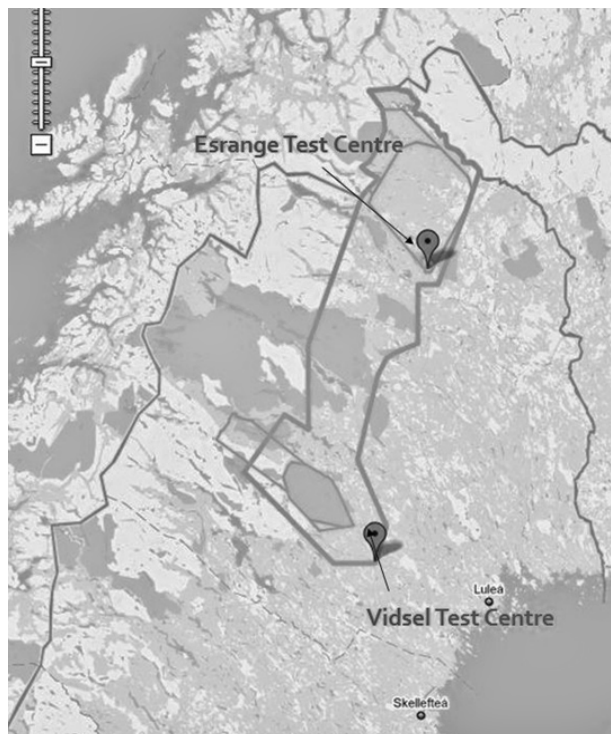
For it isn't enough to talk about peace.
One must believe in it.
And it isn't enough to believe in it.
One must work at it.

Eleanor Roosevelt (1884-1962)

Violence is the last refuge
of the incompetent.

Salvor Hardin

Hermien og Edel Foto Ursula Gelis

Militariseringen av polområdene og verdensrommet:

To rapporter fra Kirunakonferansen, juni 2013

Nordkalotten som et gigantisk militært tumlerom

Hermien Stoop Prestbakmo

Jeg var en de norske deltakerne på «Global Network against weapons and nuclear power in space», holdt i Kiruna. Nettverket var nytt for meg, det var en god opplevelse å vite at det fantes. Skremmende var det å få kjennskap til omfanget av satellitter, mottaksstasjoner og testing som utgjør «rakettskjold» og «stjernekrig» i fullt alvor. 1

Fra mitt ståsted i en kommune i Troms, med militære treningsleirer, skyte- og øvelsesfelt for nasjonale, internasjonale og NATO-øvelser, er det alltid godt å komme i slike forsamlinger. Her er jeg sammen med engasjerte kunnskapsrike folk med høy kompetanse.

Jeg vil trekke fram to ting som gjorde inntrykk og som sitter igjen. Det ene er størrelsen på arealene som blir beslaglagt/konfiskert her til militære formål som krigsøvingfelt, testområder for raketter, droner m.m. Nord-Norge med Troms og Finnmark er kjent for meg som «et av NATOs viktigste øvelsesområder på grunn av de ekstreme forhold» som kulde, mørke, snø og vekslende værforhold.

Det var nesten tragikomisk å høre

1 les mer: <http://www.space4peace.org/newsletter/Space%20Alert%2028.pdf>

både fra svensk og finsk side at deres øvelsesområder ble rost for de samme forhold og som de beste i verden. Ser vi våre tre land på Nordkalotten samlet på kartet, får vi se et gigantisk tumlerom som «våre allierte» med eller uten medlemskap i NATO eller EU, rår over. Det er tynt befolkede områder og det oppleves iblant slik at våre områder betraktes som de militæres rettmessige «skolearealer» (og våpenprodusentenes testskoler).

Det andre som sitter sterkt i meg er den menneskelige harmen og maktesløsheten. Militariseringen av samiske områder har ekstremt negative virkninger på den samiske befolkningens kultur og deres muligheter for å utøve reindrift. Lillian Mikaelsson fra svensk Lappland vokste opp i et skogsreindriftsmiljø med samisk tradisjon og levesett.

Hun fortalte om hvordan tre samiske bygder sterkt ble berørt av den svenske regjeringens avtaler som tillater bombetesting og -øvelser. Deres land ble konfiskert, stikk i strid med artikkel 30 fra FN-deklarasjonen om urfolks rettigheter. Hun ga uttrykk for de samme såre følelser av ikke å være akseptert som same, som menneske med sitt levesett, sin arvede rett til å bruke landet. Jeg kjenner igjen bitterheten og sårheten fra samefamiliene som mistet sine beiteland for rein her i Troms.

Også kvinnene som kom fra Nord-Finland

hadde en liknende beretning. Der brukes luftrommet over fire kommuner til testing av droner (i regi av Robonic Ltd, et datterselskap av multinasjonale våpenkonsern). Området er 11.000 kvadratkilometer og følger Russlands grense ca 100 km på en avstand på bare 3 mil. I tillegg utvides eksisterende skytefelt og under øvelser opplever folk i de små spredte bosettinger at det skytes over hustakene. Menneskene som bor her er frustrerte og føler uro ettersom deres livsrom og rett til å bo er truet.

Nærheten av disse aktiviteter til den russiske grensen uroer også. Lillian Mikaelsson sa «Det er ikke bare samene, det er vi alle som blir koloniserte og militarisererte gjennom NATO og internasjonale aktiviteter».

Norges rolle i satellittkrig

Edel Havin Beukes

Under konferansen «Global Network against weapons and nuclear power in space» ble det avholdt et seminar 28-29 juni og et besøk og en demonstrasjon på Esrange basestasjon arrangert av svenske organisasjoner med Kvinner for Freds lokalavdeling i Kiruna som primus motor. Deltagerne var fra Japan, Mexico, USA, Russland, Storbritannia, Tyskland, Finland, Sverige, Norge og Danmark. Vi var fem fra IKFF Norge der: Hermien Prestbakmo, Ursula Gelis, Siri Lill Thowsen, Berit Ås og Edel Havin Beukes.

«I believe that peace is not merely an absence of war, but the nurture of human life, and that in time this nurture will do away with war as a natural process....I can see no reason why one should not see what one believes in time of war as in time of peace....Only in freedom is permanent peace possible. To unite women in all countries who are opposed to any kind of war, exploitation and oppression and who work for universal disarmament...and by the establishment of social, political, and economic justice for all without distinction of sex, race, class, or creeds.»

Jane Addams (1860-1935) U.S.A.

Krigene føres i dag ved hjelp av opplysninger fra satellitter i rommet, via bakkestasjoner for satellittene og av radaranlegg. USA har tilgang til slike over hele verden. Fly og raketter og droner kan dirigeres mot ønskete mål. Droner er betegnelsen på førerløse fly. Droner kan brukes til både sivile og militære formål. De kan være små som lekefly og søke inne i bygninger eller de kan være store og utrustet med våpen.

Droner brukes nå bl.a. til å henrette folk f.eks. i Yemen, Afghanistan, Pakistan, Mali og Gaza uten at egne soldater blir drept. Flere land disponerer i dag droner eller har planer om å produsere dem til ulik bruk. Ved hjelp av opplysningene fra satellittene kan dronene som er på f.eks. amerikanske baser i hele verden dirigeres dit man ønsker fra militære hovedsentre i USA, som i Fort Langley i Virginia og Creech Air Base i Nevada. Man kan sitte på kontoret sitt i USA og plukke ut ofre i Afghanistan eller i andre fjerntliggende land og ta livet av dem. Denne metoden tar også uskyldige menneskeliv viser undersøkelsene som er gjort.

Esrang er en basestasjon for satellitter og ligger i nærheten av Kiruna by i Nord Sverige. Den regnes å være en av verdens største slike bakkestasjoner og den ligger på et enormt område som

kalles NEAT- North European Aerospace Testrange som er Europas største flytreningsområde. Selvfølgelig er dette områder som er relativt tynt befolket, men der bor og lever samer som har liten innflytelse

på slike saker. Den militære dronen Neuron som er utviklet bl.a. av SAAB skal testes på Esrange i 2014.

Seminaret ble kalt «The High North and International Security Conference». En av hovedtalerne på seminaret var den norske journalisten Bård Wormdal som IKFF har hatt som foreleser på møter i Oslo. Han har skrevet en bok kalt «Satellitt krigen» som foreligger både i norsk

og engelsk utgave. Eva Fidjestøl anmeldte boka i Fred og Frihet nr. 1, 2012.

Bård Wormdal har beskrevet i boka hvordan Norge de

siste tjue årene har bygget opp bakkestasjoner for satellitter både på Svalbard (SVALSAT) og i Antarktis (TROLL) som kan brukes i konflikter og kriger over hele kloden, og den omdiskuterte radaren i Vardø er et ledd i USAs forberedelser på krig i og fra verdensrommet. Dette tyder på at Russland, Iran og Kina er potensielle fiender. Den samme konklusjonen får man når man plotter inn de over 800 amerikanske militærbaser på et verdenskart.

Det er ingen debatt i Norge om militariseringen av polområdene og verdensrommet. Det er heller ingen debatt om medlemskapet i NATO med den tilhørende «Out of Area»-politikken som medfører krigføring mot land og

folk som aldri har vært noen fiende for Norge, men som har mange verdifulle naturressurser som maktstrukturer i andre NATO-land ønsker kontroll over. Det kan ikke være klokt at både Svalbardtraktaten og Antarktistraktaten brytes. Det velges ansvarlige stortingsrepresentanter og en regjering uten at slike spørsmål blir nevnt eller behandlet i valgkampen!

Norge spiller en viktig sentral rolle i den moderne krigføringen ved sine satellitt- og radar-oversikter som formidles videre. Det samme gjør Sverige. Møtene i Kiruna tok også opp den økte militariseringen av samiske områder i Finland, Sverige og Norge. Det ble skrevet flere rapporter fra møtet og jeg vil spesielt anbefale å lese den som er skrevet av Dave Webb, den er fyldig og med gode illustrasjoner som kan brukes i andre sammenhenger. Flere av fotografiene er tatt av Ursula Gelis. Det ble også laget en uttalelse fra konferansen.

http://www.space4peace.org/reports/gn_conference_13.htm

Global Network avholder hver år en internasjonal uke «Keep Space for Peace» i samarbeid med WILPF. I år blir det i tiden 6-13 oktober.

Norges Fredslag og Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet arrangerer seminar på Fredshuset i anledning Keep Space for Peace Week 2013. Temaet i år vil være:

Et våpenfritt verdensrom – Norges rolle i morgendagens krigføring

Følg med på vår hjemmeside www.ikff.no

INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED & FRIHET

Bergen

Militarisme & Miljø – Møte på Den grønne kafe i samarbeid med Miljøpartiet De Grønne. Med foredrag, herunder to innlegg fra IKFF Bergen, sang og musikk.

Bhanu var invitert til å holde foredrag i forbindelse med «Marsj mot Monsanto» 25. mai og «Matgilde mot hungersnød» den 8. juni

På Jondal-symposiet, hadde vi ansvar for workshop om fredskultur, Fremtidsverksted: Kritikk, visjon og realisering (se side 15). Johanne Margrethe Hartwig har vært styreleder i Nordisk Fredsakademi gjennom 2 år med en formidabel innsats bak seg. Stafettpinnen har hun i sommer gitt videre til yngre krefter fra Hardanger.

Utarbeidet nye postkort. Viser her litt av teksten som er satt inn i et frodig naturmaleri: «Kan vi avstå ett av 52 JSF bombefly for å drive et Hardangerakademi for Fred, utvikling og miljø i Jondal og Fredshuset i Oslo i 1000 år?» Se side 2.

Jevnlige møter, stands, lørdagskafeer og deltakelse på fredsmarkeringer.

www = world without war

Kari Hartveit

Hedemark / Oppland

«Økobondine» Kari Kobberød Brustad hadde stand på Svullrya i Grue Finnskog, 4. august i forbindelse med den regionale markeringen av 100 års jubileet til Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) Landbruksministeren mottok våre to bøker «Kvinner, liv og vann» og «Kvinneblikk på atomenergi» i gave, noe han takket for.

Ellers kan vi meddele at i løpet av august har vi fått 4 nye medlemmer. Flere av våre medlemmer er spesielt aktive med rekruttering. Så pr i dag har vi 49 medlemmer, og det er vi veldig godt fornøyd med!

Slik vi har gjort de siste årene, markerte vi også i år, 21. september - FNs

internasjonale fredsdag med budskap om global våpenhvile og ikkevold - med fredsfortellinger. På denne flotte høstdagen møttes 12-15 tilhørere opp på vår hyggelige stamkafé Tante Gerda for å høre fredsfortellinger.

Vårt medlem Kirsti Hougen, som for øvrig sammen med sin mann er innehaver av kaféen, var en av de tre fortellerne. På en fin måte knyttet de hver av sine fortellinger sammen til et tankevekkende hele – budskapet om fred!

Ellers kan vi forsiktig meddele at vi så smått har begynt forberedelser til å markere 100 års jubileet i 2015 her i vår avdeling.

PS: forteller Kari Kirkeby er nytt medlem hos oss.

Eli Hammer Eide

Oslo/Akershus

Oslo og Akershus avdeling av IKFF har startet opp igjen etter mange års pause. Elisabeth Kristiansen er koordinator for gruppen. Det er mange aktive damer i dette området og få av oss har tid til flere møter. Men vi ønsker å få en samlet oversikt over all møtedeltagelse, demonstrasjoner og aksjoner, alle appeller, taler, leserinnlegg og avisartikler utført av våre medlemmer. På denne måten kan vi få synliggjort det store arbeidet som blir utført. Kanskje kan vi også få til et kafémøte en gang i mellom for å dele erfaringer og oppgaver. Vi ber om at alle medlemmer som bor i Oslo/Akershus sender inn rapport om det de har vært med på som representant for IKFF. Vi kan legge dette på hjemmesiden vår, skrive om det i Fred og Frihet og sende rapport til Årsmøtet. Slik det har vært lenge har mye av denne aktiviteten vært usynlig.

Vi har blant annet, feiret Stemmerettighetsjubileet, deltatt på Humanitært friminutt med ICAN, demonstrert i solidaritet med folk i Syria og møtt Jody Williams på boksignering hos PRIO.

Eva Fidjestøl

Hip hip hurra!

Eva Fidjestøl feiret 80 årsdag 24. september. Hun ønsket seg ikke blomster eller telegram, men en gave til Barn av Tsjernobyl. Eva har denne sesongen skaffet seg personlig trener for å komme i form til skisesong med ti barnebarn. På kontoret er vi av den oppfatning at skigåing er fredskultur av beste sort og ønsker jubilaranten en vinter med masse sne.

Elisabeth Kristiansen (foto)

Sandnes

Etter landsmøtet i Oslo april 2013, kom Elisabeth Kristiansen fra kontoret i Oslo, på besøk til oss for å snakke med medlemmene våre om IKFFs nye hjemmeside og hvordan papirutgaven av «fred og frihet» kom til å bli. Det var interessant for oss, og viktig for våre eldre medlemmer at medlemsbladet fremdeles skulle komme. Det er en del av våre medlemmer som ikke er så godt kjente med Internett, og bladet blir derfor enda viktigere. Det er også kjekt for oss at Wivi Sigmundsen fra vår avdeling skal være med i redaksjonsavdelingen.

Ellers hadde vi sommermøtet på atelieret til vårt kunstnermedlem, Marta D. Sagland Lea, som vanlig de siste årene. Det var også medlemmer fra Stavangeravdelingen til stede, ca 20 Stk. I tillegg til allsang og deilig mat, diskuterte vi møtene for kommende år: Studieringen på «Kvinneblikk på atomenergi», hver 3. mandag fra kl 18.30 -19.30.

WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

Vi vil ha små kronikker fra medlemmer og tid til diskusjoner. I september har Zoia Grannes tatt utfordringen og fortalt litt om sin egen flyktning bakgrunn etter 2. verdenskrig. I oktober skal hun fortelle litt om det arbeidet hun nå gjør for flyktningbarn i vårt område. Kanskje klarer vi å få til et åpent møte i desember bygget på atomenergien?

9.november har vi årets Loppemarked sammen med Stavanger-avdelingen. Det samler litt penger, samtidig samles mange medlemmer til en felles konkret dugnad.

Vi ønsker å lage et lokalt program for IKFFs 100-års jubileum, på våren 2015. Her har vi allerede startet med å ta fram utstillingen fra 1985 til fotografering, og presentere noe av den sammen med nyere historie. I tillegg vil vi presentere et kulturprogram som tar utgangspunkt i «**Fredstanken i musikk og lyrikk**» laget av Johanne Skog Gripsrud og Johanne Lea på 1970-tallet.

Det er Sandnes som skal arrangere landsmøtet i 2014, og her arbeider vi med å finne sted å være og lage et kjekt program rundt et felles måltid lørdag kveld. Nå håper vi bare at det blir riktig mange deltakere fra resten av Norge også. Tidspunktet blir første eller siste helga i april.

Også i høst har vi lyst til å prøve oss med fredskafé på en av kafeene i sentrum. Vi ser dette som en måte å gjøre organisasjonen kjent for andre i byen vår, men også som et ekstra møtested for våre egne medlemmer. Vi håper at de som ellers er relativt passive, ser en mulighet til å komme sammen med andre som er samfunnsengasjerte og savner noen å dele synspunkter med.

Vi ønsker velkommen til fredskafé 19. september og 5. desember på «Pastabakeriet» fra kl 14 -17.

Gro Eriksen

Nytt fra vårt arbeid i FN

FNs Generalforsamling UNGA

FNs 68 generalforsamling åpnet 17.september 2013 i New York. Den årlige generelle debatten i FNs Generalforsamling blir i år fra 24. september til 4. oktober. RCW vil på sin webside referere fra alle debattene som handler om våpenkontroll, nedrustning, atom- og konvensjonelle våpen, atomkraft, våpenhandel, militarisme og kvinner, fred og sikkerhet.

Utenriksdepartementet og Bistandsdepartementet inviterte organisasjonene inn til et møte i UD den 17.9. Edel Havin Beukes representerte oss. Statsrådene Espen Barth Eide og Heikki Holmås informerte om Norges posisjoner i viktige saker som skal opp og fikk muntlige kommentarer fra organisasjonene

I løpet av september skulle det bl.a. være et «High-Level Political Forum on Sustainable Development» og et «High-Level Meeting on Nuclear Disarmament.» IKFF sender ingen til FN fra Norge denne høsten.

FNs første komité

Møtet til FNs Første komité om nedrustning og internasjonal sikkerhet vil i år vare fra 7. oktober til 5. november. RCW vil følge komiteen sitt arbeid og gi ut First Committee Monitor en gang i uken med referat av taler og avstemninger. Du kan melde deg her for å motta Monitor via epost hver mandag under hele perioden. <http://www.reachingcriticalwill.org/>

High-level meeting

Den 26. september ble det arrangert et såkalt høynivå møte i FN for å diskutere atomnedrustning med representanter

fra regjeringene i de fleste FN-land. Representanter fra sivilsamfunnet fra hele verden var også der og minnet politikerne om at det kreves mot for å forandre verden. RCW har fyldig referat.

First Committee briefing book

Første komité har ofte blitt brukt som et forum for medlemsstatene til å uttrykke forslitte og gjentatte meninger om hvert eneste tema knyttet til nedrustning og internasjonal sikkerhet, og til å foreslå resolusjonstekster som forandrer lite på resultatet fra år til år. For de fleste aktørene fra sivile organisasjoner (NGO) kunne oktober måned blitt brukt mer effektivt. Derfor har RCW i forkant av dette årets møte i Første komité utgitt en bok som handler om noen av de viktigste tema som vil bli behandlet der. Boken er forfattet av Beatrice Finn og Ray Acheson og er først og fremst tenkt som en hjelp til representantene fra de sivile organisasjonene. Den inneholder likevel også råd til regjeringsdelegasjoner fra noen av de viktigste organisasjonene som arbeider med disse sakene.

Eva Fidjestøl

Anbefalt lesning fra RCW

Amy Goodman: *Just say no to nuclear power – from Fukushima to Vermont*, The Guardian, 29.August 2013

Richard Falk: *Contra Syria Attack*, 30 August 2013

Gro Nystuen and Stein-Ivar Lothe Eide: *Wanted: Resolute Normative Leadership*, European Leadership Network, 5. September 2013

Eric Schlosser: *Nuclear weapons: an accident waiting to happen*, The Guardian, 13. September 2013

Jeri Clausing and Matthew Daly: *Nation's bloated nuclear spending comes under fire*, Associated Press, 13 September 2013

Ny internasjonal kampanje mot drapsroboter

Mer enn 50 mennesker deltok på frokostseminar på Peace Research Institute of Oslo, (PRIO). 5. september, der den norske delen av denne kampanjen ble lansert. Seminaret var organisert av Norwegian Centre for Humanitarian Studies (NCHS) i samarbeid med PRIO.

Temaet for seminaret var: **Killer Robots: the Future of War?** I panelet satt direktør for Norges Fredslag Alexander Harang, professor i juss Kjetil Kujezinovic Larsen og Tobias Mahler fra Norwegian Research Center for Computers and Law, UiO.

Det siste tiåret har utviklingen av ubemannede kjøretøy og fly med våpen dramatisk endret krigsoperasjoner og utfordrer de gjeldende lover og avtaler om krigføring. Hurtig teknologiutvikling fører til utvikling av helt autonome våpen. Robotvåpen kan bli i stand til å velge å skyte på mål selv,

uten noen menneskelig innvirkning. En vet i dag ikke hvor avansert den militære teknologien er, men når vi ser hva som er i bruk på det sivile området, kan vi regne med at den militære teknologien ligger noen skritt foran.

Flere fra IKFF deltok på seminaret. Individuelle interesserte kan motta regulær informasjon via email og er oppfordret til å følge aksjonen på Twitter, Facebook, Flickr, You Tube og Storify

Campaign to stop Killer Robots ble startet i april 2013 av 10 internasjonale organisasjoner der WILPF også er med. Så langt har 45 NGOs fra 20 land sluttet seg til kampanjen. Mer informasjon finner du på Fredslaget sin hjemmeside og www.stopkillerrobots.org

Eva Fidjestøl

Barnelege i Irak ber om hjelp til å få frigitt rapport

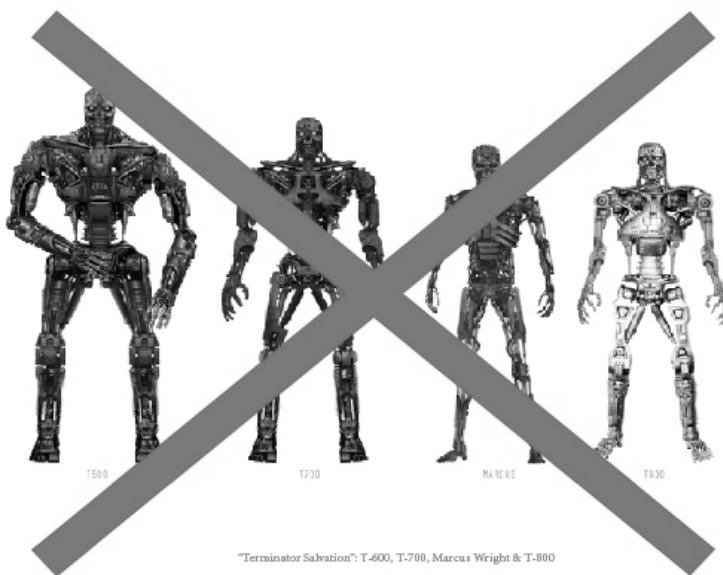
Den 31. juli 2013 lanserte dr. Alaani fra Irak en internasjonal underskriftkampanje på internett. Hun skriver blant annet: «Mitt navn er Samira Alaani og jeg er barnelege i Fallujah General Hospital. I årene siden amerikanske styrker i 2004 angrep byen vår har mine kolleger og jeg opplevd en skremmende økning i antall barn født med congenital birth defects (CBD). Mange av disse overlever ikke, men de som gjør det stiller vi med de begrensede ressursene vi har. Vi har påvist 144 misdannede barn per 1000 levende fødte, og tror dette har sammenheng med krigshandlingene her for ti år siden.

Da jeg hørte at helseministeren i Irak og Verdens helseorganisasjon (WHO) skulle starte en undersøkelse av dette, følte jeg et glimt av håp. Men årene har gått og ingen ting skjer. Så fikk vi høre at undersøkelsen var ferdig og skulle publiseres i begynnelsen av 2013, men seks måneder senere annonserte WHO en ny utsettelse. Vi frykter at dette er politikk og ikke vitenskap. Vi har ventet i årevis på sannheten og pasientene mine kan ikke vente lenger. De trenger å vite hvorfor barna deres er syke, og at det blir gjort noe med dette problemet. Helseministeren i Irak og WHO må frigi disse undersøkelsene og gi oss svar. Vær så snill og skriv under dette oppropet og vis at resten av verden ikke har glemt menneskene i Irak. Gå til denne siden: www.change.org/act4iraq

De som ønsker mer informasjon: (www.wiseinternational.org).

CAMPAIGN TO STOP KILLER ROBOTS

StopKillerRobots.org

"Terminator Salvation": T-600, T-700, Marcus Wright & T-800

International Peace Bureau (IPB) -møte i Stockholm 13.-15. september 2013

Hvert tredje år holder IPB et møte for å samle medlemmer og tilhengere for å diskutere de utfordringer fredsbevegelsen har i en ustabil og over militarisert verden. Møtet ble holdt i ABF Huset i Stockholm 13-15 september. Margrethe Tingstad og Edel Havin Beukes, leder og nestleder for IKFF deltok.

Denne gang ville IPB-konferansen se på forholdene mellom militær intervensjon og krigsøkonomien, samt forsøke å svare på noen utfordrende spørsmål. Disse spørsmålene var:

- Hva har vi lært av innblanding utenfra i de siste konfliktene?
- Hva er de beste alternativene til slike intervensjoner?
- Hvor mye bruker verden på det militære og hva kunne man fått gjort istedenfor dette?
- Hvordan kan vi forhindre robotkrigføring?
- Hvordan kan man best støtte «whistleblowers» for fred?
- Hvilken lærdom kan vi hente fra de overlevende etter Hiroshima og Nagasaki?

Fredagskvelden ble det avholdt et arrangement i Nobel Museet kalt «Nobel Peace Evening» ledet av Maj Britt Theorin. Jody Williams og Mairead som er tidligere Nobel fredsprisvinnere deltok også. Lørdagen startet med at Joseph Gerson fra Kvekerne i USA snakket om: Obama's Wars: Imperial power in a multipolar world.

Første hovedtema deretter var Syria, så kom Space weapons, drones and intervention. Mange dyktige foredragsholdere deltok og det var god tid til spørsmål og diskusjon.

Om kvelden var det utdeling av den årlige MacBride fredsprisen som denne gang gikk til den amerikanske «whistleblower» Chelsea (Bradley) Manning som nylig fikk en lang fengselsstraff ved en militærdømstol i USA.

Ann Wright mottok prisen på Mannings vegne. Hun er amerikansk, tidligere militær og diplomat, som gikk av i protest mot Irak krigen. Hun er nå fredsaktivist, og arbeider med tema som tortur, forholdene på Guantanamo og Israel's okkupasjon av palestinske landområder. Ann Wright tilhører «Private Manning Support network, USA».

På søndagen ledet Ingeborg Breines, den norske nestleder i IPB, møtene som omfattet flere foredrag, bl.a. en gjennomgang av de globale militærutgiftene fra SIPRI og en orientering om en global kampanje som IPB har om militært forbruk.

Vi fikk også tid til et lite skandinavisk IKFFmøte for å se på hvor vi står i forhold til et felles forarbeide til Det nordiske kvinnemøte i Malmö i 2014. Svenske IKFF, som allerede har begynt å markere at IKFF har 100-årsfeiring i 2015, arrangerte lørdagskvelden et møte i et ungdomslokale i byen, med en samtale mellom Jody Williams og WILPFs generalsekretær Madeleine Rees om krig og fred og konsekvensene av all opprustning og krigføring. De fikk en veldig positiv respons fra mange unge menneskene som hadde kommet for å høre på dem.

Edel Havin Beukes

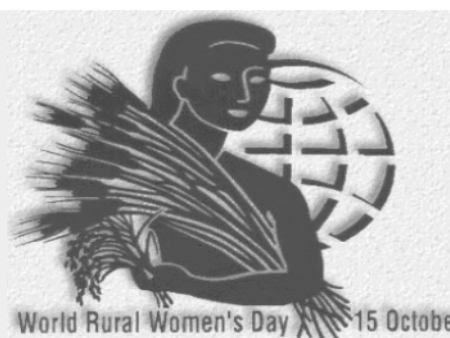
Livslangt engasjement

Jody Williams har turnert Norden den siste uken, og hennes nye bok «My name is Jody Williams» ble nylig lansert i Oslo. Williams er fra USA, og ble tildelt Nobel fredspris 1997. Hun er fredsaktivist på sin hals, og har mange sterke budskap. 14. september i år deltok hun i et intervju med IKFF Sverige, sammen med WILPFs generalsekretær Madeleine Rees. Samtalen fant sted på et utested for ungdommer midt i Stockholm. Tilhørerskaren var stor, og gjennomsnittsalderen lav i forhold til det vi i IKFF vanligvis forbinder med publikum i fredssammenheng. Begge har hatt et sterkt engasjement for fred og menneskerettigheter siden oppveksten, og de har en direkte form som får folk til å lytte.

De to snakket om den militaristiske kulturen som omgir oss, og viktigheten av å endre denne kulturen. De påpekte nødvendigheten av systemendringer og hvordan våre samfunns beskrivelser av virkeligheten er med å forsterke en militaristisk kultur. Når krig er blitt institusjonalisert, og de stridende parter definerer virkeligheten, er det partene med våpen som taler. Vi oppfordres alle til å jobbe for en kultur hvor det ikke er naturlig at gutter godtar å bli soldater rustet til å drepe andre mennesker. Williams og Rees var også opptatt av hvordan vi kan ivareta et engasjement. Det dreier seg ikke så mye om spørsmålet om hvordan man organiserer seg, som det å forfølge det man brenner for. Da finner man likesinnede å jobbe med.

Etter antall tilhørere, stemning og gjennomsnittsalder på dette arrangementet å bedømme, er det grunn til å tro at fredssaken også kan fenge unge dersom man treffer dem på hjemmebane.

Margrethe K. Tingstad (foto)

I samarbeid med Oslo Senterkvinner, FOKUS, Vennskap Nord/Sør og Norsk Bonde- og Småbrukarlag markerer vi den internasjonale bygdekvinne dagen den 15. oktober på Utviklingshuset i Oslo. Under markeringen blir det holdt innlegg fra bl.a. Vandana Shiva.

Les mer på: www.ikff.no

«hvordan var det nå det var?» Framdrift i aktivitetsatlas

Mari Holmboe Ruge

WILPFs arbeidsgruppe «Our Story» har medlemmer fra bl.a. Spania, Storbritannia, India, Albania, Tyskland, Storbritannia, og Japan. Mari Holmboe Ruge fra IKFF koordinerer gruppen, med god støtte fra WILPFs sekretariat i Genève. Arbeidet har startet med et telefonmøte i slutten av september. Vi skal først kartlegge en del fakta, bl.a. av hvor WILPF har og har hatt nasjonale seksjoner i løpet av våre 100 år. Dessuten skal vi gå tilbake til resolusjonene fra 1915 og vurdere hvordan de har «stått seg» i hele perioden. Et «aktivitetsatlas» med avmerking av hvor og hvordan WILPF har vært særlig aktive gjennom årene skal også lages.

En hovedutfordring for dette arbeidet er paradoksalt at det finnes altfor mye materiale. Det er skrevet hundrevis av bøker og artikler om WILPF gjennom

årene. Mye av materialet er samlet i arkiver i USA og andre steder. Det er ikke mulig for en liten gruppe å pløye gjennom dette. Vi må velge ut noen sentrale temaer som kan bidra til et helhetsbilde av hva organisasjonen har arbeidet og stått for gjennom snart 4 generasjoner. Dette bildet skal speile geografisk spredning, tidsepoke (feks hovedtema for hvert tiår), prinsipielle spørsmål (feks megling som konfliktløsning, pasifisme, feminisme), holdning til ulike ideologier (feks kommunisme, fascisme, imperialisme/kolonialisme), og klassespørsmål («alternativt diplomati» vs grasrotorganisering).

Dette skal bli en beretning både om WILPF som internasjonal organisasjon og om arbeidet i de nasjonale seksjonene. Seksjonene vil bli bedt om å supplere «aktivitetsatlasen» når første utkast foreligger. Vi vil også stimulere seksjonene til å skrive sin egen historie, slik det bl.a. planlegges i IKFF.

Sluttproduktet skal legges fram for markeringene i Haag i 2015, men gruppen vil holde kontakt underveis

med seksjoner og de andre jubileumsgruppene som skal se framover. Flere uttryksformer er aktuelle: videoer, utstillinger, kanskje også dramatisering av spesielle saker. Men som gammel byråkrat vil jeg også at vi skal komme fram til et skriftlig produkt som vi og neste generasjon kan ta med oss videre og slå opp i når spørsmålet kommer opp: «hvordan var det nå det var?»

Oppgaven er omfattende og budsjettet basert på egeninnsats i beste WILPF-tradisjon. Arbeidsgruppen kan høyst komme sammen til et fysisk møte én gang.

Vi i IKFF skal også dokumentere vår flotte historie. Det planlegges nå en serie seminarer utover 2013 og 2014 der vi tar for oss våre egne hovedsaker gjennom epoken, med basis bl.a. i vårt medlemsblad gjennom mer enn 70 år, landsmøterapporter og arkivmateriale. Arbeidet er kommet sent i gang, det er ikke lenge til april 2015, men før årsskiftet 2013/14 skal vi ha ferdig en konkret kjøreplan som vi vil ha mange medlemmer med på å realisere.

Storgata 11
0155 Oslo

Epost: ikff@ikff.no
Hjemmeside: www.ikff.no
Kontonr: 0531.50.27057

Kontoransvarlige:
Mari Holmboe Ruge
Telefon 48124664

Telefon 93089644
Fax: 23010301

Sekretær
Elisabeth Kristiansen
Tlf 47311756
Epost: eplepiken@gmail.com

Landsleder:
K. Margrethe Tingstad
Epost: margrethe.tingstad@gmail.com

Bergen/Hordaland

Susanne Urban
Strandkaiaen 6
5013 Bergen
Norway
Tlf 905 44 639
Epost susanne@urbanrabbe.no

Hedmark/Oppland

Eli Hammer Eide
Øvreveien 17
2312 Otterstad
Tlf 93645176
Epost: eliheide@online.no

Oslo/Akershus

Elisabeth Kristiansen
Storgate 11
0155 Oslo
Tlf 47311756
Epost: eplepiken@gmail.com

Sandnes

Gro Eriksen
Drengeveien 1
4300 Sandnes
Tlf 51662370
Epost: eingro@lyse.net

Stavanger

Hanne Kjersti Knutsen
Blåfjellveien 1
4019 Stavanger
Tlf 51543202
Epost: hannekk@invivo.no

Sør-Trøndelag

Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf 72414631
Epost: aase.berg@miljolab.no

Troms

Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf 95465017
Epost: hprestbakmo@gmail.com

Vestfold

Björg Berg
Måravn 7
3124 Tønsberg
Tlf 33326435
Epost: biefred@c2i.net

WILPF

I rue de Varembe Cp 28
CH 1211 Geneve 20
Sveits

Tlf 004122.919.7080
E-post: inforequest@wilpf.ch
Hjemmeside:
www.wilpfinternational.org

« If you do not want a war, do not prepare for one »

Jody Williams

Kjenner du noen som er interessert i fred og frihet?

Og som ønsker en omfordeling av ressurser fra krig til fredelige formål?

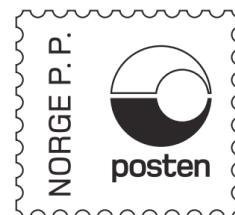
Vi i Internasjonal kvinneliga for fred og frihet ønsker nye medlemmer velkommen.

Les mer på www.ikff.no

Returadresse:

IKFF
Storgaten 11
0155 Oslo

«I 2015 er verdens behov for IKFF like stort som i 1915. Vi feirer vår historie, vi vil skape en framtid.»

Janette McLeod (WILPF Australia)

WOMEN'S POWER TO STOP WAR

a global movement of WILPF

THE MOVEMENT
STARTS NOW

Komité av 100 består av 100 dedikerte
kvinner som bidrar med 1,000 CHF, EUR
eller USD til forberedelsene og feiringen av
IKFFs internasjonale 100 års jubileum i 2015.

Les mer på: www.womenstopwar.org

